

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО»**

Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри
Світлана ТУЛЬЧИНСЬКА
“ ___ ” _____ 2023 р.

**ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття ступеня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнес-підприємства»
спеціальності 051 «Економіка»
на тему: «Економічне обґрунтування напрямів ефективного використання
інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»**

Виконала:
студентка IV курсу, групи УЕ-91
Сивашова Владислава Петрівна

Керівник:
д.е.н., професор Гречко А.В. _____
Консультант з економіко-математичного підрозділу:
к.е.н, доц. Кузьмінська Н.Л.

Рецензент:
к.е.н., доц. Корогодова О.О.
_____

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.
Студентка _____

Київ – 2023 року

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка бізнес-підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

_____ Світлана ТУЛЬЧИНСЬКА

«___» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студентці

Сивашовій Владиславі Петрівні

1. Тема роботи «Економічне обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», керівник роботи Гречко Алла Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки і підприємництва затвержені наказом по університету від «31» травня 2023 р. № 2077-с

2. Термін подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи: статут підприємства, фінансова звітність (Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати»), статистична звітність за 2019-2021 роки, законодавчі та нормативні акти України.

4. Зміст роботи:

I. Теоретичні засади ефективного використання інвестиційних ресурсів підприємства

1.1. Сутність інвестиційних ресурсів підприємства та їх класифікація

1.2. Джерела та порядок формування інвестиційних ресурсів підприємства та фактори, що впливають на даний процес

1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємства

II. Аналіз фінансового стану та ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

2.2. Оцінка фінансово-економічного стану ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

2.3. Оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

2.4. Кореляційно-регресійний аналіз ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

III. Розробка заходів з вдосконалення процесу використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

3.1. Напрями підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

3.2. Обґрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

3.3. Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

5. Перелік ілюстративного матеріалу: презентація дипломної роботи.

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 2, пункт 2.4	к.е.н., доц. Кузьмінська Н.Л.		
Нормоконтроль	к.е.н., доц. Кривда О.В.		

7. Дата видачі завдання _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Затвердження теми науковим керівником	22.10.2023	
2	I розділ написання д/р	15.03.2023	
3	II розділ написання д/р	30.04.2023	
4	III розділ написання д/р	21.05.2023	
5	Попередній захист дипломної роботи	25.05.2023	
6	Строк подання дипломної роботи на кафедру		
7	Захист дипломної роботи		

Студентка _____

Владислава СИВАШОВА

Керівник _____

Алла ГРЕЧКО

РЕФЕРАТ

Дипломна робота Сивашової Владислави Петрівни на тему «Економічне обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», спеціальність 051 «Економіка», освітня програма «Економіка бізнес-підприємства».

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Робота виконана в обсязі 119 сторінок, містить 8 рисунків, 54 таблиць та 3 додатка.

Метою дипломної роботи є економічне обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Для економічного обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів були використані такі методи: методи горизонтального та вертикального аналізів, методи аналізу та синтезу, методи систематизації та узагальнення, метод економіко-математичного моделювання за допомогою пакету прикладних програм Microsoft Excel.

В роботі було проаналізовано показники, які характеризують фінансову, економічну та інвестиційну діяльність підприємства. Зокрема, велика увага приділена саме показникам, які характеризують ефективність використання інвестиційних ресурсів. Для того щоб підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів необхідно зменшити запаси на підприємстві шляхом відкриття дочірнього підприємства, а також зменшити ризики шляхом розширення економічного відділу на одного працівника.

Об'єктом дослідження є процес зростання ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів щодо зростання ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Ключові слова: інвестиційні ресурси, інвестиційна діяльність, інвестиції, інвестиційних проект, підприємство, фінансова діяльність, рентабельність, ефективність, грошові потоки, дохід, витрати, прибуток.

ABSTRACT

The thesis of Syvashova Vladyslava Petryvna on the topic «Economic substantiation of directions for the effective use of investment resources of PJSC «Kirovohradske rudoupravlinnia», specialty 051 «Economics», educational program «Economics of a business enterprise».

The thesis consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, a list of used sources and appendices.

The work consists of 119 pages, contains 8 figures, 54 tables and 3 appendices.

The aim of the thesis is the economic substantiation of directions for the effective use of investment resources of PJSC «Kirovohradske rudoupravlinnia».

The following methods were used for the economic substantiation of directions for the effective use of investment resources: methods of horizontal and vertical analysis, methods of analysis and synthesis, methods of systematization and generalization, the method of economic and mathematical modeling using the Microsoft Excel application program package.

The work analyzed the indicators that characterize the financial, economic and investment activities of the enterprise. In particular, a lot of attention is paid to the indicators that characterize the efficiency of the use of investment resources. In order to increase the efficiency of the use of investment resources, it is necessary to reduce stocks at the enterprise by opening a subsidiary, as well as reduce risks by expanding the economic department by one employee.

The object of the study is the process of increasing the efficiency of the use of investment resources of PJSC «Kirovohradske rudoupravlinnia».

The subject of the study is a set of theoretical, methodical and practical approaches to increasing the efficiency of investment resources use of PJSC «Kirovohradske rudoupravlinnia».

Keywords: investment resources, investment activity, investment, investment project, enterprise, financial activity, profitability, efficiency, cash flows, income, expenses, profit.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1 Сутність інвестиційних ресурсів підприємства та їх класифікація.....	12
1.2 Джерела та порядок формування інвестиційних ресурсів підприємства та фактори, що впливають на даний процес	18
1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємства.....	26
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПАТ «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ».....	32
2.1 Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»	32
2.2 Оцінка фінансово-економічного стану ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»	41
2.3 Оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»	52
2.4 Кореляційно-регресійний аналіз ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».....	64
Висновки до розділу 2	69
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПАТ «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ».....	71
3.1 Напрямки підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»	71
3.2 Обґрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».....	75
3.3 Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»	91
Висновки до розділу 3	97
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ	107

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне використання інвестиційних ресурсів є важливим аспектом сталого розвитку підприємства. Дослідження економічного обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів є актуальним, оскільки воно сприяє оптимізації витрат, підвищенню рівня фінансової стійкості, забезпеченню сталого розвитку та стратегічному плануванню підприємства.

Ступінь розробки наукової проблеми. Існує значна кількість науковців, які займалися дослідженням економічного обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів. Серед них є Вільям Шарп, він розробив капіталовкладення під ризиком, відоме як «модель Шарпа»; Гаррі Марковиц, він розробив теорію портфеля, яка надає методику оптимального розподілу активів для мінімізації ризику при заданому рівні доходності; Ірвінг Фішер, він розробив концепцію дисконту, яка використовується для оцінки поточної вартості майбутніх грошових потоків; та інші.

Метою дипломної роботи є аналіз та розробка заходів зі збільшення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Для досягнення мети дипломної роботи було визначено виконання наступних необхідних завдань:

- визначення сутності інвестиційних ресурсів та їх класифікація;
- визначення джерел та порядку формування інвестиційних ресурсів підприємства та факторів, що впливають на даний процес;
- аналіз методичних підходів до оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємства;
- надання характеристики виробничо-господарської діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;
- проведення оцінки фінансово-економічного стану ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;

- проведення оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;
- проведення кореляційно-регресійного аналізу ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;
- визначення напрямків підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;
- обґрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»;
- проведення оцінки економічної ефективності заходів з підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Об'єктом дослідження є процес зростання ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів щодо зростання ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

Методи дослідження. Для економічного обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів були використані такі методи: методи горизонтального та вертикального аналізів, методи аналізу та синтезу, методи систематизації та узагальнення, метод економіко-математичного моделювання за допомогою пакету прикладних програм Microsoft Excel.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати мають практичне застосування у процесі розробки та економічному обґрунтуванні напрямів та заходів щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління». А саме пропозиції щодо зменшення запасів на підприємстві шляхом відкриття дочірнього підприємства, а також зменшення ризиків шляхом розширення економічного відділу на одного працівника.

Апробація. Основні результати дослідження опубліковано в науковій роботі:

Сивашова В. П. Криптовалюта як альтернативне джерело формування інвестиційних ресурсів. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції 23 листопада 2022 року. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2022. 81 с.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність інвестиційних ресурсів підприємства та їх класифікація

Інвестиційні ресурси є невід'ємною частиною для підприємства, адже забезпечують його ефективне функціонування та стабільний стан, що у свою чергу дає можливість для подальшого розширення та розвитку виробництва, основних виробничих фондів, підвищення рівня праці, придбання цінних паперів тощо.

Інвестиційні ресурси являють собою усі види грошових та інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування. Стратегія формування інвестиційних ресурсів є важливим елементом не тільки інвестиційної, але і фінансової стратегії фірми. Розробка такої стратегії повинна забезпечити безперебійну інвестиційну діяльність у передбачених обсягах, найбільш ефективно використання фінансових засобів, що спрямовані на цю мету, а також фінансову стійкість фірми у довгостроковій перспективі. Фінансовою основою інвестиційних ресурсів в умовах ринкових відносин є інвестиції [21].

Інвестиції класифікують з позиції форми, економічного змісту кожної з груп. Найбільш повною і комплексною є класифікація інвестицій, наведено в роботах І.А. Бланка [11].

Він використовує наступні ознаки класифікації інвестицій [10]:

- об'єкт вкладення (реальні і фінансові);
- характер участі в інвестуванні (прямі і непрямі);
- період інвестування (довгострокові і короткострокові);
- форма власності (спільні, іноземні, державні і приватні);
- регіональна ознака (інвестиції за кордоном і усередині країни).

Ця класифікація дає реальне уявлення, на які цілі підприємство може направляти інвестиції, і характеризує його інвестиційний портфель.

Структура інвестицій є важливою для ефективного їх використання, якщо точніше, то складові по видах, напрямках використання і по їхній питомій вазі в загальному розмірі інвестицій.

Рисунок 1.1 – Класифікація інвестицій на підприємстві

Джерело: складено автором на основі [12]

До складу інвестицій належать [2]:

- Рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності).
- Грошові кошти, цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери.

- Сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технологічної документації але не запатентованих (ноу-хау).
- Права користування землею, водою, природними ресурсами, а також інші майнові права.

Інвестиційна діяльність підприємства – сукупність практичних кроків та дій, які здійснюються інвесторами й іншими учасниками з метою отримання прибутку. Основою інвестиційної діяльності є інвестиційні ресурси. Вони можуть бути використані для її підтримки та здійснення. Без наявності інвестиційних ресурсів, інвестиційна діяльність не може бути здійснена.

Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення ефективної інвестиційної стратегії підприємства, яка спрямована на вирішення наступних завдань [2]:

- Досягнення високих темпів економічного розвитку підприємства.
- Максимізація доходів від інвестиційної діяльності.
- Мінімізація інвестиційних ризиків.
- Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

В законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначено, що інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок [5]:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);
- бюджетних інвестиційних асигнувань;

- безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає загальні принципи та правила інвестиційної діяльності в Україні, а також регулює відносини, пов'язані з інвестиційною діяльністю та захистом інвесторів. Однак, сам закон не визначає конкретних методик та підходів до оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємствами.

Таким чином, можна стверджувати, що законодавче забезпечення питання використання інвестиційних ресурсів на рівні загальних принципів та правил достатньо регульовано. Однак, відповідальність за вибір методів оцінки та прийняття рішень про використання інвестиційних ресурсів залишається на підприємствах та їхніх керівниках.

Щодо трактування поняття «інвестиційні ресурси підприємства», то в літературних джерелах різні автори пояснюють його по-своєму.

Розглянемо деякі з них:

- Згідно з визначенням Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, інвестиційні ресурси підприємства - це грошові кошти, матеріальні ресурси, права власності, нематеріальні активи та інші види майна, що використовуються для здійснення інвестиційних проектів [13].

- За визначенням авторів книги «Інвестиційний менеджмент» Михайла В. Кравченка та Олени А. Кравченко, інвестиційні ресурси підприємства - це сукупність активів, що забезпечують інвестиційну діяльність підприємства, зокрема фінансові ресурси, матеріальні та нематеріальні активи, що використовуються в процесі інвестування [14].

- За визначенням Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, інвестиційні ресурси підприємства - це активи, які можуть бути використані для інвестування, зокрема кошти, фінансові інструменти, обладнання, матеріали, технології, права власності та інші активи [15].

Узагальнюючи вищезгадані визначення, можна сказати, що інвестиційні ресурси підприємства - це активи, що використовуються для інвестування в проекти, які мають на меті збільшення доходів та покращення фінансового стану підприємства. Ці активи можуть включати грошові кошти, матеріальні ресурси, фінансові інструменти, права власності, нематеріальні активи, обладнання, матеріали, технології та інші види майна. Використання інвестиційних ресурсів може бути ключовим фактором успіху підприємства.

Ці вкладення можуть здійснюватися у таких формах [1]:

- фінансовій (гроші, цінні папери),
- матеріальній (будівлі, споруди, обладнання, технічні засоби, технології),
- інтелектуальній (ноу-хау, патенти, ліцензії, винаходи),
- трудовій або особистісній (підприємницький хист, досвід, знання та навички).

Організаційними формами реалізації інвестиційних ресурсів є [1]:

- купівля,
- оренда,
- інвестиційний лізинг і селенг,
- нове будівництво,
- модернізація,
- реконструкція,
- реновація,
- розширення виробництва.

Інвестиційні ресурси підприємств мають певні особливості, а саме [1]:

- формування інвестиційних ресурсів є основною базовою умовою здійснення інвестицій;
- процес формування інвестиційних ресурсів значною мірою пов'язаний з процесом первинного накопичення капіталу підприємства;

- формування інвестиційних ресурсів супроводжує усі стадії життєвого циклу підприємства;
- формування та використання інвестиційних ресурсів пов'язане з усіма 60 етапами інвестиційного процесу;
- формування інвестиційних ресурсів є безперервним процесом, що має детермінований і регульований характер;
- темпи та напрями формування інвестиційних ресурсів визначаються інвестиційною політикою підприємства та пріоритетами його власників;
- ефективне формування інвестиційних ресурсів, оптимальна їх структура – важлива умова фінансової стійкості підприємства;
- обсяги та джерела формування інвестиційних ресурсів визначаються доступністю та вартістю капіталу, що залучається.

Формування інвестиційних ресурсів підприємства розпочинається з утворення початкового капіталу, який є статутним фондом і складається з внесків (паїв), внесених засновниками підприємства. Розмір статутного фонду визначається на підставі економічних розрахунків проекту створення нового підприємства, реструктуризації або реконструкції діючого, і обчислюється згідно з наступною формулою:

$$K = OK + ОБК + НА, \quad (1.1)$$

де ОК – основний капітал підприємства, що включає усі технічні засоби виробництва, без яких неможливо організувати процес виробництва продукції[1];

ОБК – оборотний капітал, що включає ті матеріальні й нематеріальні засоби, які знаходяться в обороті підприємства і призначені для забезпечення поточної виробничої діяльності, реалізації продукції, споживання (колективом працівників), тобто матеріали та сировину, готову продукцію, яка ще не реалізована або не оплачена, готівку у касі, на розрахункових рахунках, на оплату праці[1];

НА – нематеріальні активи, або інтелектуальна власність, що включає власне підприємницьку ідею, методи та способи виробництва та реалізації продукції, ноу-хау, патенти, ліцензії, винаходи та ін.[1].

Статутний капітал може включати також цінні папери, права користування та ін.

Базою формування інвестиційних ресурсів підприємства може бути [1]:

- капітал, призначений для збільшення статутного фонду та реінвестицій, зокрема, це чистий прибуток, амортизаційні відрахування;
- кошти, одержані від реалізації капітальних активів;
- надходження від продаж окремих фінансових інструментів та інші джерела.

1.2 Джерела та порядок формування інвестиційних ресурсів підприємства та фактори, що впливають на даний процес

Рівень ефективності інвестиційної діяльності підприємства значною мірою визначається цілеспрямованим формуванням його інвестиційних ресурсів.

Формування інвестиційних ресурсів підприємства - це процес забезпечення необхідних активів для реалізації інвестиційних проектів і здійснення ефективної інвестиційної діяльності.

Метою формування інвестиційних ресурсів підприємства є задоволення його потреб у придбанні необхідних інвестиційних активів й оптимізація їх структури з позиції забезпечення ефективних результатів інвестиційної діяльності.

Основні кроки формування інвестиційних ресурсів підприємства:

1. Аналіз фінансового стану підприємства. Потрібно оцінити фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність та можливості залучення фінансових ресурсів.

2. Визначення потреб інвестиційного проекту. Важливо зрозуміти, які ресурси потрібні для реалізації конкретного проекту, а також визначити обсяг інвестицій, що необхідний для досягнення мети проекту.

3. Вибір джерел фінансування. Для забезпечення інвестиційних ресурсів підприємство може використовувати різні джерела фінансування, такі як власні кошти, банківські кредити, емісія цінних паперів, інвестиційні фонди, державні та міжнародні кредитні програми.

4. Планування інвестиційних витрат. Потрібно скласти детальний план витрат на реалізацію інвестиційного проекту, який включає кошторис на матеріальні та нематеріальні активи, заробітну плату, податки та інші витрати.

5. Організація контролю за використанням інвестиційних ресурсів. Необхідно забезпечити ефективне використання інвестиційних ресурсів і контролювати процес реалізації інвестиційного проекту.

Виходячи з цього, процес формування інвестиційних ресурсів базується на наступних принципах [3]:

1. Врахування перспектив розвитку інвестиційної діяльності. У процесі формування обсягів та структури інвестиційних ресурсів варто враховувати усі стадії інвестиційного процесу - передінвестиційну, інвестиційну та експлуатаційну.

2. Відповідності обсягу залучених інвестиційних ресурсів обсягу інвестиційних потреб підприємства. Загальна потреба в інвестиційних ресурсах підприємства визначається розрахунками загальних обсягів реального та фінансового інвестування.

3. Оптимізація структури інвестиційних ресурсів із позицій ефективної інвестиційної діяльності. Умови формування високих кінцевих результатів інвестиційної діяльності залежать від структури сформованих інвестиційних ресурсів. Оптимальна структура забезпечує фінансову рівновагу розвитку підприємства в процесі здійснення інвестиційної

діяльності, з іншої сторони неоптимальна структура - генерує ризики у фінансовій сфері підприємства.

4. Мінімізація витрат з формування інвестиційних ресурсів із різних джерел. Така мінімізація витрат здійснюється в процесі управління вартістю капіталу, який залучається для інвестиційної діяльності з метою одержання максимальної суми чистого прибутку.

5. Високоєфективне використання інвестиційних ресурсів у процесі інвестиційної діяльності. Інвестиційні ресурси, які тимчасово не використовуються, можуть втрачати свою вартість із часом. Тому формувати інвестиційні ресурси слід враховуючи темпи інфляції та інші фактори, які впливатимуть на вартість протягом строку реалізації інвестиційної діяльності.

Формування інвестиційних ресурсів підприємств здійснюється з джерел, які поділяють на три групи [1]:

- власні,
- позикові,
- залучені.

Власні ресурси формування інвестиційних ресурсів, також відомі як внутрішні джерела, включають різні компоненти: частку чистого прибутку, кошти амортизаційного фонду, страхові виплати, кошти від продажу майна, звільнені оборотні засоби, раніше здійснені вкладення, що підлягають погашенню протягом поточного року. Власні кошти використовуються для фінансування як малих проектів, так і великих і середніх проектів, застосовуючи змішану схему фінансування.

Позикові та залучені кошти, як зовнішні джерела, мають важливу відмінність. Основна різниця між цими двома групами полягає в тому, що позикові інвестиції вимагають відповідності умовам щодо оплати, повернення та виконання встановлених строків.

Особливості використання зазначених джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства відображено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Особливості джерел формування інвестиційних ресурсів

Джерела	Переваги	Недоліки
Власні (внутрішні)	Простота і швидкість залучення. Висока віддача за критерієм норми прибутковості. Істотне зниження ризику неплатоспроможності та банкрутства. Незалежність в управлінні та прийнятті рішень щодо розвитку.	Обмеженість обсягів та зовнішнього контролю за ефективністю використання.
Позикові та залучені (зовнішні)	Великі обсяги можливого залучення. Високий рівень контролю за ефективністю використання.	Труднощі та довгий період залучення та оформлення. Необхідність надання гарантій. Зниження рівня фінансової стійкості та зростання ризику банкрутства. Необхідність сплати позикового відсотка. Часткова втрата прав управління діяльністю підприємства.

Джерело: складено автором на основі [1]

Існує багато факторів, які можуть впливати на формування інвестиційних ресурсів підприємства. Варто розглянути декілька найбільш важливих:

1. Економічна ситуація в країні та на ринку: економічні кризи, політична нестабільність, зміни в законодавстві та регулювання можуть впливати на здатність підприємства залучати інвестиції.

2. Фінансовий стан підприємства: джерела фінансування проектів можуть бути обмежені, якщо підприємство має великий борг або низький рівень прибутку.

3. Рівень ризику: рівень ризику, пов'язаний з проектом, може вплинути на здатність підприємства залучати інвестиції, особливо якщо це високий ризик.

4. Конкуренція: конкуренція на ринку може змінити сприятливість проекту та його здатність залучати інвестиції.

5. Технологічний розвиток: нові технології можуть збільшити здатність підприємства залучати інвестиції, а також збільшити обсяг інвестицій.

6. Політика держави: державні програми та ініціативи можуть змінити рівень інвестиційної активності підприємства.

7. Ринкові перспективи: перспективи зростання ринку та його потенціал можуть збільшити інтерес інвесторів до проекту.

8. Інноваційність проекту: інноваційні проекти можуть бути більш привабливими для інвесторів, оскільки вони можуть мати високу потенційну прибутковість та додаткові переваги на ринку.

9. Менеджмент підприємства: ефективний менеджмент та гарна репутація підприємства можуть збільшити довіру інвесторів та зробити проект більш привабливим.

10. Сезонність: сезонність в певних галузях може впливати на здатність підприємства залучати інвестиції, залежно від того, наскільки стабільним є попит на продукцію чи послуги.

11. Суспільно-політичні фактори: фактори, які включають соціальну та політичну ситуацію в країні або у світі, такі як терористичні атаки, війни, пандемії, можуть впливати на здатність підприємства залучати інвестиції.

Найважливішою проблемою інвестора в процесі формування інвестиційних ресурсів є визначення їх загального обсягу. Загальна сума інвестиційних ресурсів підприємства має визначатися виходячи з запланованого обсягу освоєння коштів у процесі реалізації окремих реальних інвестиційних проектів, а також запланованого приросту портфеля фінансових інвестицій.

Таким чином, загальний обсяг необхідних інвестиційних ресурсів у плановому періоді визначатиметься за такою формулою [4]:

$$IP_3 = \sum_{i=1}^n R_{IP} + \Delta FI, \quad (1.2)$$

де IP_3 – загальний обсяг необхідних інвестиційних ресурсів в плановому періоді;

R_{IP} – потреба в інвестиційних ресурсах для реалізації реального інвестиційного проекту

ΔFI – передбачений обсяг приросту портфеля фінансових інвестицій;

n - кількість реальних інвестиційних проектів підприємства, що реалізується в плановому періоді.

Стратегічне формування інвестиційних ресурсів виступає ключовим компонентом не лише інвестиційної, але й фінансової стратегії підприємства (компанії). Розробка такої стратегії має на меті забезпечити безперервну реалізацію інвестиційних проектів у визначених обсягах, максимально ефективно використання власних фінансових ресурсів, що спрямовуються на ці цілі, а також фінансову стабільність підприємства у довгостроковій перспективі.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів проходить чотири етапи [4]:

1. Прогнозування потреб інвестиційних ресурсів в загальному об'ємі інвестиційних ресурсів;
2. Вивчення можливості формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел;
3. Визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів;
4. Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.

Прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів здійснюється в такій послідовності [4]:

1. На першій стадії визначається необхідний обсяг фінансових коштів для реального інвестування. У цих цілях у розрізі передбачених напрямками інвестиційної стратегії галузей підбираються необхідні об'єкти-аналоги, по яких розраховується вартість нового будівництва або придбання.

Вартість будівництва нових об'єктів по питомих капітальних вкладеннях на одиницю потужності розраховується по формулі:

$$KB_H = \Pi \times C_{KB} + I_3, \quad (1.3)$$

де KB_H - загальна потреба в капітальних вкладеннях для будівництва нового об'єкту;

П - потужність об'єкта, у відповідних виробничих або будівельних одиницях (кв. м; куб.м. і т.п.)

S_{KB} - середня сума будівельних витрат на одиницю потужності об'єктів даного профілю;

I_3 - інші витрати, що зв'язані з будівництвом об'єкта.

Поміж вартістю будівництва об'єкта необхідно передбачити витрати на оборотні активи для нового підприємства. Враховуючи ці витрати, потреба у інвестиційних ресурсах під час введення нового підприємства в дію може бути розрахована за допомогою наступної формули:

$$P_{IP} = KB_H / P_{OF} \times 100, \quad (1.4)$$

де P_{IP} - загальна потреба в інвестиційних ресурсах при будівництві і вводі в дію нового об'єкта;

KB_H - загальна потреба в капітальних вкладеннях дня будівництва й устаткування нового об'єкта;

P_{OF} - питома вага основних фондів у загальній сумі активів аналогічних компаній даної галузі.

Вартість придбання діючої компанії (фірми) може бути визначена на основі її оцінки наступними методами [38]:

- На основі чистої балансової вартості. Відповідно до методики оцінки вартості приватизованих об'єктів в Україні розрахунок чистої балансової вартості компанії (фірми) може бути здійснений по формулі:

$$Ч_{БВ} = ЗВ_{OF} + НА + З_{OB} + \Phi + KB + NB \times K_I, \quad (1.5)$$

де $Ч_{БВ}$ - чиста балансова вартість компанії (фірми);

$ЗВ_{OF}$ - залишкова вартість проіндексованих основних фондів компанії (фірми);

НА - сума нематеріальних активів;

$З_{OB}$ - сума запасів матеріальних оборотних фондів по залишковій вартості;

Φ - сума усіх форм фінансових ресурсів компанії (фірми) за мінусом заборгованості;

КВ - капітальні вкладення;

НБ - незавершене будівництво;

K_I - коефіцієнт індексації основних фондів.

- На основі прибутку. Принцип такої оцінки заснований на визначенні реальної суми середньорічного прибутку за ряд останніх років і середньої норми прибутковості інвестицій. Спрощений розрахунок здійснюється по формулі:

$$V_K = P_C / N_P, \quad (1.6)$$

де V_K - вартість компанії (фірми) на основі розміру її прибутку;

P_C - середньорічна сума реального прибутку;

N_P - середня норма прибутковості інвестицій (у десятковому вимірі).

- На основі ринкової вартості. Принцип такої оцінки заснований на використанні даних про продаж аналогічних підприємств по конкурсу або на аукціонах у процесі приватизації.

2. На другій стадії прогнозування потреби визначається необхідний обсяг інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій. Розрахунок цієї потреби ґрунтується на встановлених раніше співвідношеннях різних форм інвестування в прогнозованому періоді. По кожному з таких періодів потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій визначається по формулі [38]:

$$I_{\Phi} = I_P \times P_{\Phi} / P_P, \quad (1.7)$$

де I_{Φ} - потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій;

I_P - потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення реальних інвестицій;

P_{Φ} - питома вага фінансових інвестицій у прогнозованому періоді, що передбачається;

P_P - питома вага реальних інвестицій у відповідному прогнозованому періоді.

Загальна потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій визначається шляхом підсумовування потреби в них у першому

(початковому) періоді і розмірів приросту цих ресурсів у кожному наступному періоді.

3. На третій стадії прогнозування потреби визначається загальний обсяг необхідних інвестиційних ресурсів.

Він розраховується шляхом підсумовування потреби в інвестиційних ресурсах для реального інвестування, потреби в цих ресурсах для здійснення фінансових інвестицій і суми резерву капіталу (резерв капіталу передбачається звичайно в розмірі 10% від сукупної потреби в коштах для реального і фінансового інвестування).

1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів підприємства

Ефективність використання інвестиційних ресурсів визначається ефективністю реалізації інвестиційних проектів. Інвестиційні проекти є основою для використання інвестиційних ресурсів. Чим краще проекти сплановані та керовані, тим більше шансів на успіх та отримання відповідної віддачі. Для оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів необхідно проводити моніторинг та аналіз виконання інвестиційних проектів, що дозволяє визначити ступінь досягнення запланованих результатів та ризиків.

Одним зі важливих напрямків оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів є оцінка ефективності виконання інвестиційних проектів, яка може бути здійснена з використанням ряду підходів.

Під поняттям «інвестиційний проект» мається на увазі область діяльності, яка передбачає створення або зміну технічних, економічних або соціальних систем, а також розробку нової структури управління або науково-дослідних програм.

Один з найбільш важливих етапів управління інвестиціями - оцінка ефективності інвестиційних проектів. Успішне виконання цього етапу визначає, наскільки вірні будуть рішення, що будуть прийняті відносно проекту.

Залежно від основних принципів оцінювання ефективності інвестиційних проектів використовується ряд методів, які умовно можна поділити на такі, в яких використовується дисконтування, і такі, в яких дисконтування не використовується [9].

До методів, в яких використовується дисконтування можна віднести:

1. Метод чистого приведенного доходу (NPV): цей метод дозволяє визначити чистий дохід, який буде згенерований проектом після відрахування вартості капітальних витрат та витрат на експлуатацію. Чиста присутня вартість обчислюється шляхом дисконтування потоку грошових коштів на сьогоднішню дату з використанням відповідної дисконтної ставки.

Розрахунок чистого приведенного доходу (NPV) визначається по такій формулі [9]:

$$NPV = \sum \frac{P_n}{(1+r)^n} - IC, \quad (1.8)$$

де P_n - річні грошові поступлення впродовж n років;

r - дисконтна ставка;

IC - стартові інвестиції;

n - термін реалізації проекту.

У випадку:

- якщо $NPV > 0$, проект слід приймати до реалізації;
- якщо $NPV < 0$, проект слід відхилити, оскільки він збитковий;
- якщо $NPV = 0$, проект не є прибутковим і не є збитковим (ситуація невизначеності).

NPV є популярним методом розрахунку економічної доцільності інвестицій, оскільки він враховує часову вартість грошей та дозволяє порівнювати різні інвестиційні проекти за їх чистим прибутком. Однак, визначення точного коефіцієнта дисконту може бути складним, і малі зміни у величині коефіцієнта можуть дуже сильно впливати на результати розрахунків.

2. Індекс рентабельності інвестицій (PI) - це показник, що відображає співвідношення між чистим приведеним доходом (NPV) та початковими інвестиціями. PI дозволяє оцінити відносну ефективність різних інвестиційних проектів та порівняти їх з певною дисконтною ставкою.

Індекс рентабельності (прибутковості, прибутковості) розраховується як відношення чистої поточної вартості грошового припливу до чистої поточної вартості грошового відтоку (включаючи початкові інвестиції):

$$PI = \sum \frac{Pk}{(1+i)^k} - I_0, \quad (1.9)$$

де I_0 - інвестиції підприємства в момент часу 0;

Pk - грошовий потік підприємства в момент часу t ;

i - ставка дисконтування.

Індекс рентабельності - відносний показник ефективності інвестиційного проекту і характеризує рівень доходів на одиницю витрат, тобто ефективність вкладень - чим більше значення цього показника, тим вище віддача грошової одиниці, інвестованої в даний проект. Даним показником слід віддавати перевагу при комплектуванні портфеля інвестицій з метою максимізації сумарного значення NPV [20].

3. Показник внутрішньої норми прибутковості (IRR): цей метод вимагає визначення ставки доходності, за якої чистий дохід проекту дорівнює нулю. IRR дозволяє визначити максимальну ставку доходності, при якій проект все ще ефективний.

Показник внутрішньої норми прибутковості (IRR) характеризує максимально допустимий відносний рівень витрат, які мають місце при реалізації інвестиційного проекту, та відображує верхню межу процентної ставки, за якою фірма може окупити вкладені в проект кошти.

Практичне застосування цього методу зводиться до того, що в процесі аналізу вибирається два значення ставки дисконту $r_1 < r_2$ так, щоб в інтервалі (r_1, r_2) функція $NVP = f(r)$ змінювала своє значення з «+» на «-» або навпаки. Таким чином, використовують таку формулу [9]:

$$IRR = r1 + \frac{f(r1)}{f(r1)-f(r2)} * (r2 - r1) . \quad (1.10)$$

IRR може використовуватись як критерій прийняття рішень про інвестування в проекти. Якщо IRR перевищує вимоги до прибутковості проекту, то проект можна вважати прийнятним для інвестування.

Однак, слід зазначити, що IRR має деякі обмеження. Наприклад, в разі, якщо проект має нерегулярні грошові потоки або якщо мається кілька змін знаку в грошових потоках, IRR може дати неправильну оцінку. Також, IRR не дозволяє порівняти проекти різного розміру і тривалості. В цих випадках можна використовувати показник NPV.

4. Дисконтований термін окупності (Ppd). Дисконтований термін окупності вимірюється в періодів, і він показує, за скільки часу грошові витрати на проект будуть повернуті з урахуванням вартості грошових коштів в майбутньому. Для розрахунку дисконтованого терміну окупності використовують дисконтну ставку, яка відображає вартість грошей в майбутньому.

До методів, які не передбачають використання концепції дисконтування відносять:

1. Метод визначення терміну окупності інвестицій (PP). Метод визначення терміну окупності інвестицій полягає у визначенні часу, за який інвестор отримає повернення своїх вкладень, тобто у визначенні того періоду, протягом якого відбудеться повне покриття витрат на інвестицію.

Показник терміну окупності інвестицій можна визначити за такою формулою:

$$PP = \frac{IC}{\bar{D}} , \quad (1.11)$$

де IC - стартові інвестиції;

$\bar{D}$ - середньорічна сума грошового потоку, яка визначається по формулі:

$$\bar{D} = \sum P_n / n, \quad (1.12)$$

де P_n - річні грошові поступлення впродовж n років;

n - термін реалізації проекту.

2. Метод визначення середньої норми прибутку на інвестиції (ARR). Метод визначення середньої норми прибутку на інвестиції (ARR) є одним із методів оцінки рентабельності інвестицій. Цей метод використовується для визначення середньої річної норми прибутку, яку інвестор отримає від своєї інвестиції протягом її терміну.

Формула для розрахунку ARR наступна:

$$ARR = (P(1-t) / ((IC + RV)/2)) \times 100\%, \quad (1.13)$$

де ARR - норма прибутку;

P — середньорічний прибуток від реалізації проекту (грошовий потік);

t - ставка оподаткування, коефіцієнт;

RV - залишкова або ліквідаційна вартість проекту;

IC - стартові інвестиції.

Норма прибутку може визначатися і відношенням (у відсотках) валового прибутку або чистого прибутку плюс амортизація до загальних інвестиційних витрат або до сплаченого акціонерного капіталу. Це залежить від того, як оцінюється реальна прибутковість (рентабельність) загальних інвестиційних витрат або тільки інвестиційного акціонерного капіталу після виплати податків та відсотків за кредит.

Основними недоліками цього методу є те, що, по-перше, важко визначити, який рік реалізації інвестиційного проекту варто взяти для розрахунків норми прибутку, а, по-друге, він не враховує вплив часу на грошові потоки - інвестований капітал порівнюється з прибутком, який одержує підприємство через декілька років [16].

Кожен з цих методів має свої переваги та недоліки та може бути використаний для оцінки ефективності інвестиційних ресурсів залежно від їх характеристик та специфіки.

Висновки до розділу 1

Інвестиційні ресурси підприємства є одним з найважливіших елементів економічної діяльності підприємства. Сутність інвестиційних ресурсів полягає в

тому, що це грошові кошти, які вкладаються в різноманітні об'єкти з метою отримання прибутку в майбутньому. Інвестиції є необхідним елементом розвитку будь-якого підприємства, оскільки вони дозволяють підвищити ефективність його функціонування, розвиватися і конкурувати на ринку.

Важливо зазначити, що правильне використання інвестиційних ресурсів може значно підвищити конкурентоспроможність підприємства та його прибутковість. При цьому, підприємство повинно бути в змозі раціонально планувати та розподіляти інвестиційні ресурси з урахуванням стратегічних цілей та потреб ринку.

Формування інвестиційних ресурсів підприємства є складним та багатоаспектним процесом, який потребує аналізу та врахування різних факторів. Він має велике значення для успішного розвитку підприємства та його конкурентоспроможності на ринку.

Оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів є важливим етапом управління фінансовою діяльністю підприємства.

У кожному з підходів використовуються різні методи та показники для оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів. Важливо враховувати особливості конкретної ситуації на підприємстві та відповідність обраних методів та показників цілям та завданням оцінки.

Усі ці підходи допомагають управлінцям підприємств приймати рішення щодо використання інвестиційних ресурсів. Застосування цих методів та показників дозволяє зменшити ризики та підвищити ефективність вкладення коштів у розвиток підприємства.

Отже, відповідальне та розумне використання інвестиційних ресурсів може стати важливим фактором успіху підприємства.

Таким чином, інвестиційні ресурси є важливим елементом економічної діяльності будь-якого підприємства та їх правильне використання може допомогти підвищити його ефективність та конкурентоспроможність.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПАТ «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ»

2.1 Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було створено у 1935 році з метою забезпечення заводів металургійної галузі вогнетривкою сировиною. Розташоване це підприємство в мальовничих місцях центральної частини України, всього в 20 км від Кропивницького, і спеціалізується на видобутку вторинних каолінів.

В даний час проводиться розробка Обознівського родовища цієї сировини, яка за фізико-хімічними властивостями та змістом основних компонентів є однією з найкращих у Європі, а саме вторинний коалін марок КО-0, КО-1, КО-2, КО-3, КО-Ц відповідно до ТУ У 322-7-00190503-127-97 зі змінами 1,2,3,4. Фракція видобуваної сировини становить від 100 до 200 мм.

Видобутий каолін використовується для виготовлення високоякісних вогнетривких виробів, будівельної кераміки, фарфору, фаянсу, цементу, каталізаторів у нафтопереробній, нафтохімічній та лакофарбовій промисловості, формувального матеріалу в ливарному виробництві, синтетичного каучуку, латексу, гумотехнічних виробів, пропанту у нафтовидобувній промисловості, а також як наповнювач для фасадної та лицьової цегли та в парфумерній промисловості.

Загальну інформацію про підприємство висвітлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Загальна інформація про ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Повне найменування	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ»
Скорочене найменування	АТ «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ»
ЄДРПОУ	191891
Дата проведення державної реєстрації	30.01.1994

Продовження таблиці 2.1

Адреса	27631, село Катеринівка, проспект Гагаріна, 8
Статутний капітал (грн)	40867
Середня кількість працівників (осіб)	95
Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	8.12 ДОБУВАННЯ ПІСКУ, ГРАВІЮ, ГЛИН І КАОЛІНУ
	36.00 ЗАБІР, ОЧИЩЕННЯ ТА ПОСТАЧАННЯ ВОДИ
Банк, що обслуговує емітента в національній валюті	АТ « Укресімбанк» МФО: 322313 Номер рахунку: UA953223130000026007000037460
Банк, що обслуговує емітента в іноземній валюті	АТ « Укресімбанк» МФО: 322313 Номер рахунку: UA883223130000026002000037465
Контакти	38 (052) 230-27-73 info@RUDO.in.ua
Керівник	Кухта Володимир Валентинович, Генеральний директор , тел.: (0522)314650
Контактна особа	Тихонюк Сергій Володимирович, тел.: 0504571545

Джерело: складено автором на основі [22]

На діяльність компанії впливають сезонні фактори, збільшення обсягів діяльності відбувається у весняно-літні місяці.

Товариство працює на повну потужність і залежить від фінансової стабільності своїх клієнтів. Станом на 31 грудня 2021 року всі договори та угоди виконано. Компанія активно впроваджує нові технології видобутку сировини, які відповідають сучасним вимогам споживачів.

Товариство планує розширювати ринок і покращувати якість продукції. Для ефективного ведення господарської діяльності компанія дотримується адекватної політики, що включає оцінку інвестиційної привабливості, рейтингування, прогнозування, пошук нових альтернативних можливостей та аналіз потреб потенційних клієнтів. Підприємство є прибутковим.

Основним видом продукції досліджуваного підприємства є каолін, адже він має широкий спектр використання.

Для загального уявлення варто проаналізувати зміни обсягів виробництва та реалізації основного виду продукції за 2019, 2020 та 2021 роки.

Таблиця 2.2 - Аналіз зміни обсягів виробництва основного виду продукції

Основний вид продукції*	Обсяг виробництва			Зміна обсягу виробництва продукції			
	2019 (тис. грн.)	2020 (тис. грн.)	2021 (тис. грн.)	Абс., тис.грн (2020/ 2019)	Темп зміни (%) (2020/ 2019)	Абс., тис.грн (2021/ 2020)	Темп зміни (%) (2021/ 2020)
Каолін	94237,7	79509,7	90553,0	-14728,0	-0,2	11043,3	0,1

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Отже, можемо бачити, що у 2020 році обсяг виробництва каоліну знизився (на 0,2%), це може бути спричинено спалахом коронавірусної хвороби. Адже через карантин підприємство було вимушене на деякий час припинити свою роботу. У 2021 році вже почало відновлювати докарантинні обсяги виробництва. В цілому, за досліджуваний період обсяг виробництва каоліну зменшився на 0,1%.

Зміну обсягів реалізації продукції висвітлено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.3 - Динаміка зміни обсягів реалізації продукції

Основний вид продукції*	Обсяг реалізації			Зміна обсягу реалізації продукції			
	2019 (тис. грн.)	2020 (тис. грн.)	2021 (тис. грн.)	Абс., тис.грн (2020/ 2019)	Темп зміни (%) (2020/ 2019)	Абс., тис.грн (2021/ 2020)	Темп зміни (%) (2021/ 2020)
Каолін	147659,3	125910,4	162401,0	-21748,9	-0,1	36490,6	0,3

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Щодо зміни обсягів реалізації продукції, то за досліджуваний період він збільшився на 0,2%. Також ми бачимо зменшення показників у 2020 році, що спричинено пандемією. Але в цілому спостерігаємо позитивну тенденцію.

Одним з найважливіших елементів в балансі підприємства є основні засоби. Вони впливають на фінансову стійкість організації. Їх вартість амортизується протягом тривалого періоду, що дозволяє зменшувати податкове навантаження та збільшувати прибуток підприємства.

Для наглядного розуміння варто здійснити аналіз зміни вартості основних засобів за досліджуваний період ПАТ «Кіровоградське рудоуправління». Його висвітлено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Аналіз зміни вартості основних засобів

Найменування основних засобів	Власні основні засоби						
	2019, тис.грн	2020, тис.грн	2021, тис.грн	Абс., тис.грн (2020/2019)	Темп приросту (%) (2020/2019)	Абс., тис.грн (2021/2020)	Темп приросту (%) (2021/2020)
1. Виробничого призначення:	34088	27161	49317	-6927	-20,3	22156	81,6
будівлі та споруди	1690	1537	1438	-153	-9,1	-99	-6,4
машини та обладнання	2936	2851	18667	-85	-2,9	15816	554,8
транспортні засоби	29401	22701	29163	-6700	-22,8	6462	28,5
інші	61	72	49	11	18,0	-23	-31,9
2. Невиробничого призначення:	432			-432	-100,0	0	-
будівлі та споруди	432			-432	-100,0	0	-
машини та обладнання				0	-	0	-
транспортні засоби				0	-	0	-
інші				0	-	0	-
Усього	34520	27161	49317	-7359	-21,3	22156	81,6

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

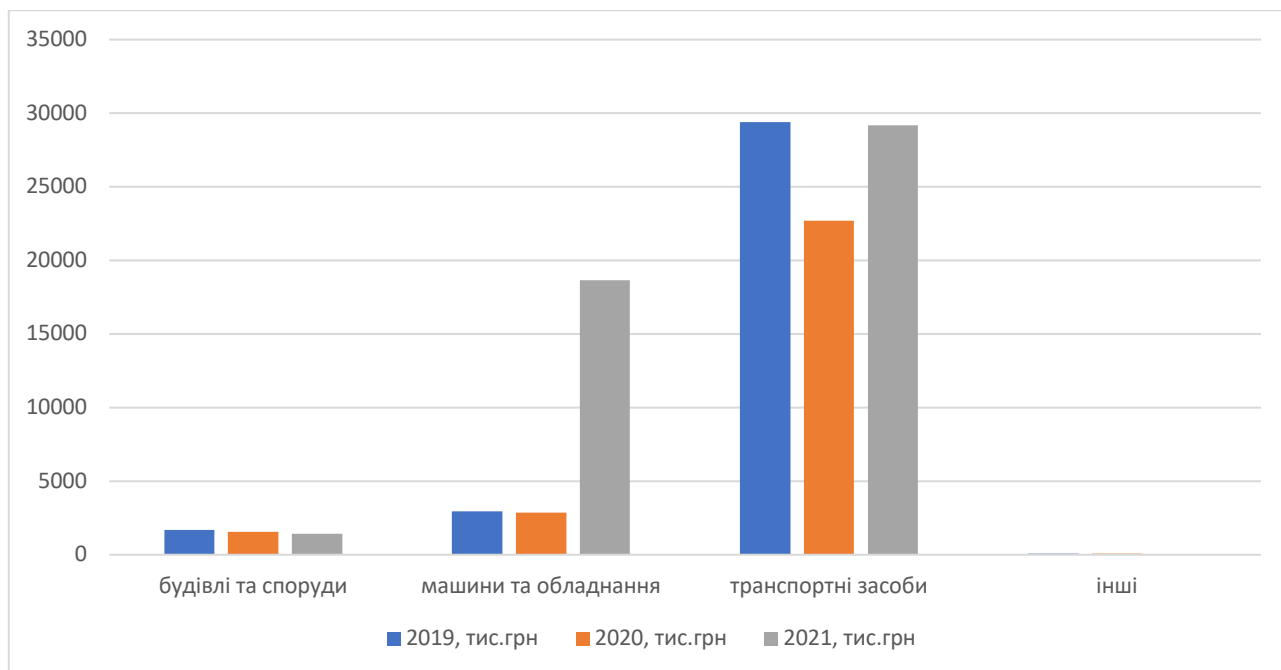

Рисунок 2.1 – Власні основні засоби виробничого призначення АТ «Кіровоградське рудоуправління»

Джерело: складено автором на основі даних таблиці 2.4

З таблиці ми можемо бачити, що у 2020 та 2021 роках на підприємстві зовсім не використовуються основні засоби невиробничого призначення. А серед основних засобів виробничого призначення транспортні засоби займають найбільшу частину (59%).

Аналізуючи власні основні засоби також спостерігається вплив пандемії на роботу підприємства. Про це свідчить просідання показників у 2020 році порівняно з попереднім роком. Але, в цілому за три роки, темп зміни вартості основних засобів позитивний та дорівнює зростанню на 61,3%.

Отже, можемо підсумувати, що підприємство не стоїть на місці, постійно нарощує обсяги виробництва та замінює старе обладнання на нове. Про це свідчить значне перевищення активної частини структури основних засобів (машини та обладнання, транспортні засоби) над пасивною (будівлі та споруди).

Не менш важливим для висвітлення ефективності діяльності підприємства є горизонтальний та вертикальний аналіз. Результат розрахунків даного аналізу подано в таблицях 2.5 та 2.6.

Таблиця 2.5 - Горизонтальний аналіз балансу підприємства, тис. грн

Стаття балансу	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
Актив							
I. Необоротні активи	34088	27161	49317	-6927	22156	-20,3	81,6
Основні засоби:	34088	27161	49317	-6927	22156	-20,3	81,6
первісна вартість	34088	27161	49317	-6927	22156	-20,3	81,6
II. Оборотні активи	31553	34780	57970	3227	23190	10,2	66,7
Запаси	2743	2519	8230	-224	5711	-8,2	226,7
Виробничі запаси	680	437	895	-243	458	-35,7	104,8
Готова продукція	2063	2082	7335	19	5253	0,9	252,3
Векселі одержані	500	500	500	0	0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	12928	12668	19171	-260	6503	-2,0	51,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	87620	92118	156008	4498	63890	5,1	69,4
з бюджетом		719	3918	719	3199	-	444,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	8785	7290	7499	-1495	209	-17,0	2,9
Гроші та їх еквіваленти	6597	11084	18652	4487	7568	68,0	68,3
Рахунки в банках	6597	11084	18652	4487	7568	68,0	68,3
Баланс	65641	61941	107287	-3700	45346	-5,6	73,2
Пасив							
I. Власний капітал	43910	44378	56878	468	12500	1,1	28,2
Зареєстрований (пайовий) капітал	41	41	41	0	0	0,0	0,0
Резервний капітал	132	132	132	0	0	0,0	0,0

Продовження таблиці 2.5

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	43737	44205	56705	468	12500	1,1	28,3
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	12766	10032	18621	-2734	8589	-21,4	85,6
Довгострокові кредити банків	12766	10032	18621	-2734	8589	-21,4	85,6
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	8965	7531	31788	-1434	24257	-16,0	322,1
Поточна кредиторська заборгованість:	9135	7868	32045	-1267	24177	-13,9	307,3
за довгостроковими зобов'язаннями	6624	4538	9027	-2086	4489	-31,5	98,9
за товари, роботи, послуги	1351	2390	21279	1039	18889	76,9	790,3
за розрахунками з бюджетом	318	367	516	49	149	15,4	40,6
за у тому числі з податку на прибуток	170	337	257	167	-80	98,2	-23,7
Інші поточні зобов'язання	672	236	966	-436	730	-64,9	309,3
Баланс	65641	61941	107287	-3700	45346	-5,6	73,2

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Отже, з таблиці ми можемо зробити висновок, що за аналізованих три роки вартість майна на підприємстві зросла на 67,6%. У 2020 році можна спостерігати зменшення на 5,6%, але вже у 2021 році ми бачимо стрімке зростання на 73,2%.

Щодо аналізу необоротних активів, спостерігається зростання показників основних засобів на 61,3%, що свідчить про те, що підприємство інвестує в своє виробництво. Щодо оборотних активів, зростання показників готової продукції на 251,6% може свідчити про зростання витрат на виробництво. Зростання грошей та їх еквівалентів на 136,3% вказує на фінансову стійкість підприємства та більшу готовність до непередбачуваних змін у ринкових умовах. А зростання дебіторської заборгованості свідчить про збільшення кількості клієнтів, що заборгували підприємству за його товари або послуги.

Продовження таблиці 2.6

з бюджетом		0,0	719	1,2	3918	3,7	1,2	2,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	8785	13,4	7290	11,8	7499	7,0	-1,6	-4,8
Гроші та їх еквіваленти	6597	10,1	11084	17,9	18652	17,4	7,8	-0,5
Рахунки в банках	6597	10,1	11084	17,9	18652	17,4	7,8	-0,5
Баланс	65641	100	61941	100	107287	100		
Пасив								
I. Власний капітал	43910	66,9	44378	71,6	56878	53,0	4,8	-18,6
Зареєстрований (пайовий) капітал	41	0,1	41	0,1	41	0,0	0,0	0,0
Резервний капітал	132	0,2	132	0,2	132	0,1	0,0	-0,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	43737	66,6	44205	71,4	56705	52,9	4,7	-18,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	12766	19,4	10032	16,2	18621	17,4	-3,3	1,2
Довгострокові кредити банків	12766	19,4	10032	16,2	18621	17,4	-3,3	1,2
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	8965	13,7	7531	12,2	31788	29,6	-1,5	17,5
Поточна кредиторська заборгованість:								
за довгостроковими зобов'язаннями	6624	10,1	4538	7,3	9027	8,4	-2,8	1,1
за товари, роботи, послуги	1351	2,1	2390	3,9	21279	19,8	1,8	16,0
за розрахунками з бюджетом	318	0,5	367	0,6	516	0,5	0,1	-0,1
за у тому числі з податку на прибуток	170	0,3	337	0,5	257	0,2	0,3	-0,3
Інші поточні зобов'язання	672	1,0	236	0,4	966	0,9	-0,6	0,5
Баланс	65641	100	61941	100	107287	100		

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Провівши розрахунки вертикального аналізу, можемо помітити, що необоротні активи зросли, а оборотні зменшилися на 2,1% у 2021 році. Причиною цьому можуть бути інвестиції в довгострокові проекти.

Також можемо звернути увагу на зменшення частки дебіторської заборгованості у 2021 році на 2,6%, це нам свідчить про покращення ситуації розрахунків з дебіторами. Зменшення частки грошей та еквівалентів на 0,5% вказує на те, що компанія витрачає свої гроші на інвестиції в необоротні активи та на оплату витрат, зокрема зобов'язань перед кредиторами.

Аналізуючи пасив, ми бачимо, що власний капітал зменшився на 18,6%, а довгострокові зобов'язання та забезпечення зросли на 1,2%. Перевищення зобов'язань та забезпечень над власним капіталом є негативною тенденцією. Та зростання частки поточних зобов'язань та забезпечень на 17,5% у 2021 році несе негативний вплив на платоспроможність підприємства.

Отже, вертикальний та горизонтальний аналіз показує нам як плюси так і мінуси, присутні на підприємстві. Загалом, можна сказати, що підприємство знаходиться на шляху до стабільного та успішного розвитку. Але для кращого розуміння його стану варто продовжити детальне дослідження.

2.2 Оцінка фінансово-економічного стану ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Важливим етапом у фінансовому аналізі та управлінні підприємством є аналіз основних фондів. Основні фонди складають значну частину активів підприємства і включають в себе матеріальні активи, які призначені для виробництва продукції або надання послуг на довготривалій період.

Показники стану основних засобів відображають їх фізичний стан та ступінь зносу. Це дозволяє оцінити потребу в ремонті, модернізації та заміні зношених основних засобів.

Показники ефективності використання основних засобів відображають ступінь використання їх потенціалу. Це дозволяє оцінити ефективність вкладення коштів у ці активи.

Зазвичай для аналізу стану та ефективності використання основних засобів використовують наступні показники:

- Фондовіддача - це показник, який характеризує ефективність використання засобів праці, тобто кількість продукції, виробленої з одиниці основних виробничих фондів [25].
- Фондомісткість - це зворотний показник фондовіддачі, який показує вартість витрат виробничих фондів на одиницю виробленої продукції [25].
- Фондоозброєність — вартість основних виробничих фондів, що припадає на одного працівника [26].
- Рентабельність основних засобів - це показник ефективності використання капіталовкладень в обладнання, машини, транспортні засоби та інші засоби, які використовуються виробничими підприємствами.

Таблиця 2.7 - Показники стану та ефективності використання основних засобів підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Фондомісткість	0,17	0,23	0,23	0,06	0,00	33,77
Фондоозброєність	268,60	336,53	402,52	67,94	65,98	49,86
Фондовіддача	5,73	4,28	4,29	-1,45	0,00	-25,24
Рентабельність основних засобів	0,29	0,15	0,41	-0,15	0,27	40,43
Середньорічна вартість основних засобів	26054	30624,5	38239	4570,50	7614,50	46,77
Середня кількість працюючих	97	91	95	-6,00	4,00	-2,06

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Провівши розрахунки показників стану та ефективності використання основних засобів АТ «Кіровоградське рудоуправління», можемо зробити висновок, що фондвіддача за аналізований період зменшилася на 25%. В нашому випадку це відбулося в наслідок простою обладнання та недовикористання виробничих потужностей у 2020 році. Але з таблиці видно, що у 2021 році вже підприємство почало ефективніше використовувати основні засоби.

Рентабельність основних засобів зросла на 40,43%. Це свідчить про ефективне та раціональне використання основних засобів. Збільшення середньорічної вартості основних засобів на 46,77% є позитивною тенденцією, оскільки компанія вкладає більше коштів в основні засоби.

Наступним кроком варто провести аналіз майнового стану АТ «Кіровоградське рудоуправління» (таблиця 2.8). Він складається з наступних показників [27]:

- коефіцієнт зносу основних засобів (характеризує ступінь їх зносу);
- коефіцієнт придатності основних засобів (показує, яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності);
- коефіцієнт вибуття основних засобів (показує, яка частка основних засобів, що були в наявності на початок року, вибула в звітному періоді через їх непридатність і знос);
- коефіцієнт оновлення основних засобів (характеризує частку нових основних засобів, уведених у дію за звітний рік у складі всіх основних засобів на кінець року).

Таблиця 2.8 - Аналіз майнового стану підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,56	0,65	0,55	0,09	-0,10	-2,22%

Продовження таблиці 2.8

Коефіцієнт придатності осн. Засобів	0,435	0,347	0,448	-0,088	0,101	2,88%
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,036	0,124	0,069	0,088	-0,055	94,07%
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,53	1,26	0,55	0,726	-0,704	4,18%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

З таблиці можемо бачити, що всі показники зросли, окрім коефіцієнту зносу основних засобів (темп зміни -2,22%). Загалом, ситуація за період 2019-2021 рік покращилася, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства. Адже вартість введених у дію основних засобів перевищує вартість вибулих основних засобів.

В розрізі даного розділу не менш важливим є аналіз показників ділової активності. Для цього варто розрахувати наступні [28]:

- Коефіцієнт оборотності активів – відображає швидкість обороту сукупного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів за аналізований період відбувається повний цикл виробництва й обіг, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів.
- Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки.
- Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству.
- Коефіцієнт оборотності власного капіталу характеризує ефективність використання власного капіталу підприємства.
- Коефіцієнт оборотності основних засобів показує ефективність використання основних засобів підприємства.
- Коефіцієнт оборотності запасів – відображає число оборотів запасів підприємства за аналізований період.

Таблиця 2.9 - Показники ділової активності підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Коефіцієнт оборотності активів	3,25	2,47	2,32	-0,79	-0,14	-28,6%
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	20,40	32,73	34,45	12,33	1,71	68,8%
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	13,01	8,01	5,79	-5,01	-2,22	-55,5%
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	4,34	3,56	3,88	-0,77	0,32	-10,4%
Коефіцієнт оборотності основних засобів	6,88	5,14	5,14	-1,74	0,01	-25,2%
Коефіцієнт оборотності запасів	63,13	59,79	36,59	-3,34	-23,20	-42,0%
Коефіцієнт тривалості одного обороту (дні)	112	148	157	35,81	9,04	40,0%
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	18	11	11	-6,74	-0,55	-40,8%
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (дні)	28	46	63	17,54	17,50	124,9%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

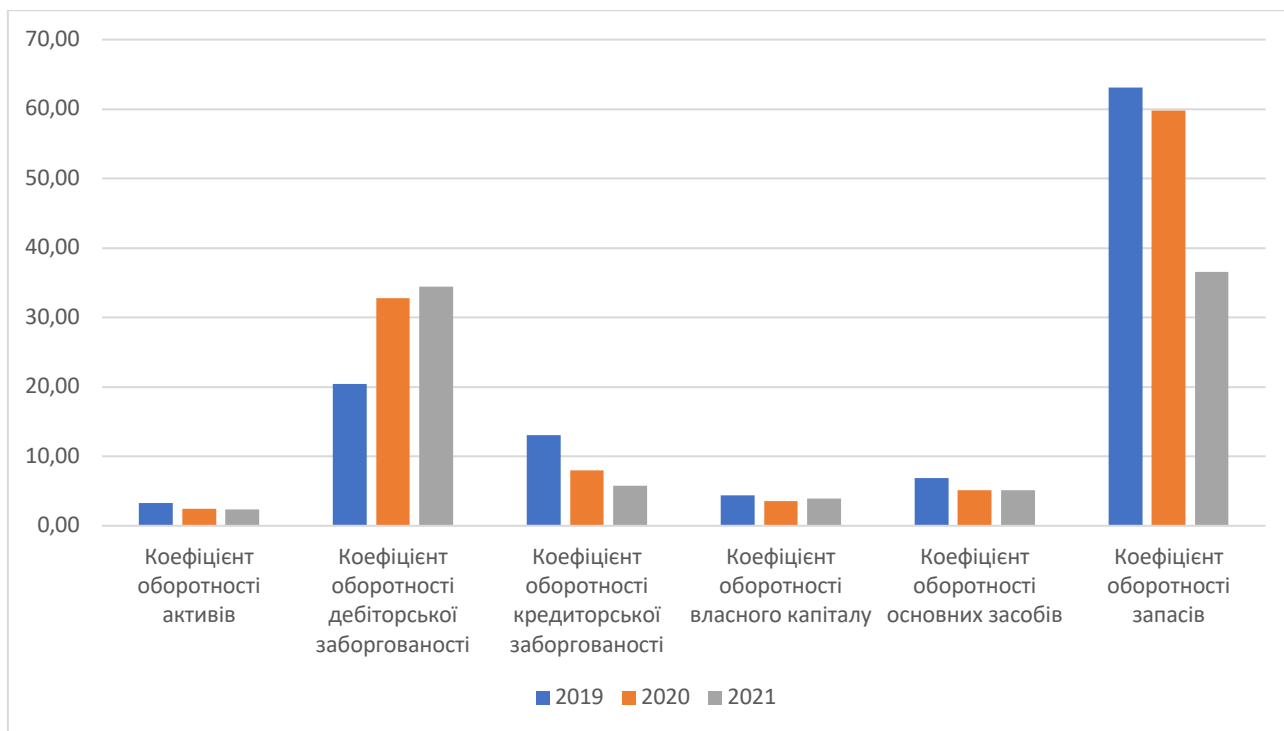

Рисунок 2.2 - Показники ділової активності

Джерело: складено автором на основі таблиці 2.9

Після проведеного аналізу зменшення коефіцієнту оборотності активів на 28,6% говорить про неефективне використання обмежених ресурсів. Щодо коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості, то його збільшення на 68,8% свідчить про швидку оплату заборгованості по рахунках дебіторами. А зниження показників коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості на 55,5% говорить про збільшення покупок у кредит.

Коефіцієнт оборотності запасів також знизився за аналізований період на 42%. Це означає, що на підприємстві відбувся зріст виробничих запасів та незавершеного виробництва.

З тривалості одного обороту заборгованостей за період 2019-2021 рік бачимо, що дебіторська заборгованість отримується набагато швидше, ніж підприємство виплачує кредиторську.

В продовженні оцінки фінансово-економічного стану АТ «Кіровоградське рудоуправління» проведемо аналіз ліквідності даного підприємства. Для цього використаємо наступні показники [29]:

- Коефіцієнт швидкої ліквідності - допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану.
- Коефіцієнт абсолютної ліквідності - показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом.
- Коефіцієнт поточної ліквідності вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань.

Таблиця 2.10 - Аналіз ліквідності підприємства

Показник	Оптимальне значення	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
		2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	
Коефіцієнт проміжної (швидкої) ліквідності	0,5- 1 і більше	3,21	4,28	1,56	1,07	-2,72	-51,3%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,6	0,74	1,47	0,59	0,74	-0,89	-20,3%
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,2 – 0,25	3,52	4,62	1,82	1,10	-2,79	-48,2%
Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	< 1,0	0,08	0,37	1,02	0,28	0,65	1099,6%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

З таблиці бачимо, що коефіцієнт проміжної ліквідності значно перевищує нормативне значення, але у 2021 році воно вже наближається до норми. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також знизився і у 2021 році воно сягає порогу мінімального значення норми. Це означає, що підприємство здатне погасити 59% всіх своїх короткострокових боргів. Значне перевищення показників коефіцієнту поточної ліквідності норми говорить нам про надлишкові виробничі запаси та надпланову завантаженість готової продукції на складах.

Показник співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості незначно перевищив норму у 2021 році (1,02). Загалом дане значення свідчить про наявність платіжної рівноваги та достатній обсяг власного капіталу для фінансування діяльності підприємства.

Далі слід провести аналіз платоспроможності даного підприємства. Для цього використаємо наступні показники:

- Коефіцієнт платоспроможності (автономії) - відображає частку власників підприємства у загальній сумі коштів, які вкладені в його діяльність.
- Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу - вказує на рівень левериджу на підприємстві.
- Коефіцієнт фінансової стабільності - вказує на здатність компанії зберігати свою платоспроможність на протязі тривалого періоду часу.
- Коефіцієнт фінансового левериджу - характеризує суму позикового капіталу у розрахунку на одиницю власного капіталу.
- Коефіцієнт маневреності власних коштів - показує співвідношення між власними оборотними коштами і власним капіталом компанії.
- Коефіцієнт маневреності власного капіталу - показує частку власного капіталу, спрямовану на фінансування оборотних активів.
- Частка оборотних коштів в активах - відношення поточних затрат до суми господарських засобів.
- Частка запасів у оборотних активах - відношення запасів до величини оборотних активів.
- Частка оборотних коштів у покритті запасів - відображає відношення між власними оборотними коштами та вартістю запасів компанії та пояснює, яку частину вартості запасів можна покрити виключно за рахунок власних оборотних коштів.

Таблиця 2.11 - Аналіз платоспроможності підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,67	0,72	0,53	0,05	-0,19	-20,7%
Коефіцієнт концентрації позичкового капіталу	0,14	0,12	0,30	-0,01	0,17	116,9%
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,86	0,88	0,70	0,01	-0,17	-18,5%
Показник фінансового левериджу	0,291	0,226	0,327	-0,065	0,101	12,6%
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,72	0,78	1,02	0,07	0,24	41,8%
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,60	0,54	0,69	-0,06	0,15	15,3%
Частка оборотних коштів в активах	0,48	0,56	0,54	0,08	-0,02	12,4%
Частка запасів в оборотних активах	0,09	0,07	0,14	-0,01	0,07	63,3%
Частка власних оборотних коштів у покритті запасів	3,58	6,83	0,92	3,25	-5,92	-74,3%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Проаналізувавши показники платоспроможності підприємства можемо зробити висновок, що коефіцієнт платоспроможності має тенденцію до зменшення (-20,7%), але в цілому, поки що залишається більш менш стабільним та незалежним від зовнішніх кредиторів (нормативне значення $> 0,5$). Також можемо спостерігати значне збільшення коефіцієнту концентрації позичкового капіталу (116,9%). Але, не зважаючи на такий зріст, показники у 2019-2021 році говорять про те, що у підприємства активи перевищують над боргами (нормативне значення 0,4-0,6).

Щодо коефіцієнту фінансової стабільності, то його показники за аналізований період знаходяться в межах норми, що говорить про фінансову стійкість підприємства в довгостроковій перспективі (нормативне значення 0,7-0,9). Значення коефіцієнту маневреності власного капіталу у 2021 році сягають

свого максимального значення (0,69), що свідчить про достатню кількість власних коштів для фінансування необоротних активів і частини оборотних (нормативне значення $> 0,1$).

Останнім етапом оцінки фінансово-економічного стану підприємства є аналіз рентабельності. Для його здійснення використаємо наступні показники:

- Коефіцієнт рентабельності власного капіталу - відображає ефективність використання власного капіталу
- Коефіцієнт рентабельності чистих активів - порівнює чистий прибуток компанії з її активами і допомагає інвесторам оцінити здатність компанії до прибутковості від використання активів.
- Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів - співвідношення чистого прибутку до середньорічної суми виробничих активів.
- Коефіцієнт рентабельності основної діяльності - відображає ефективність господарської діяльності підприємства.
- Період окупності власного капіталу - вказує на часовий період, за який інвестовані кошти в активи будуть повернуті компанією з урахуванням отриманого чистого прибутку.

Таблиця 2.12 - Аналіз рентабельності підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +,-		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,19	0,10	0,31	-0,08	0,21	68,2%
Коефіцієнт рентабельності чистих активів	0,14	0,07	0,19	-0,07	0,12	34,2%
Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів	0,29	0,14	0,41	-0,14	0,26	40,9%
Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	0,05	0,03	0,10	-0,02	0,06	87,9%
Період окупності власного капіталу	5,40	9,78	3,21	4,38	-6,57	-40,6%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

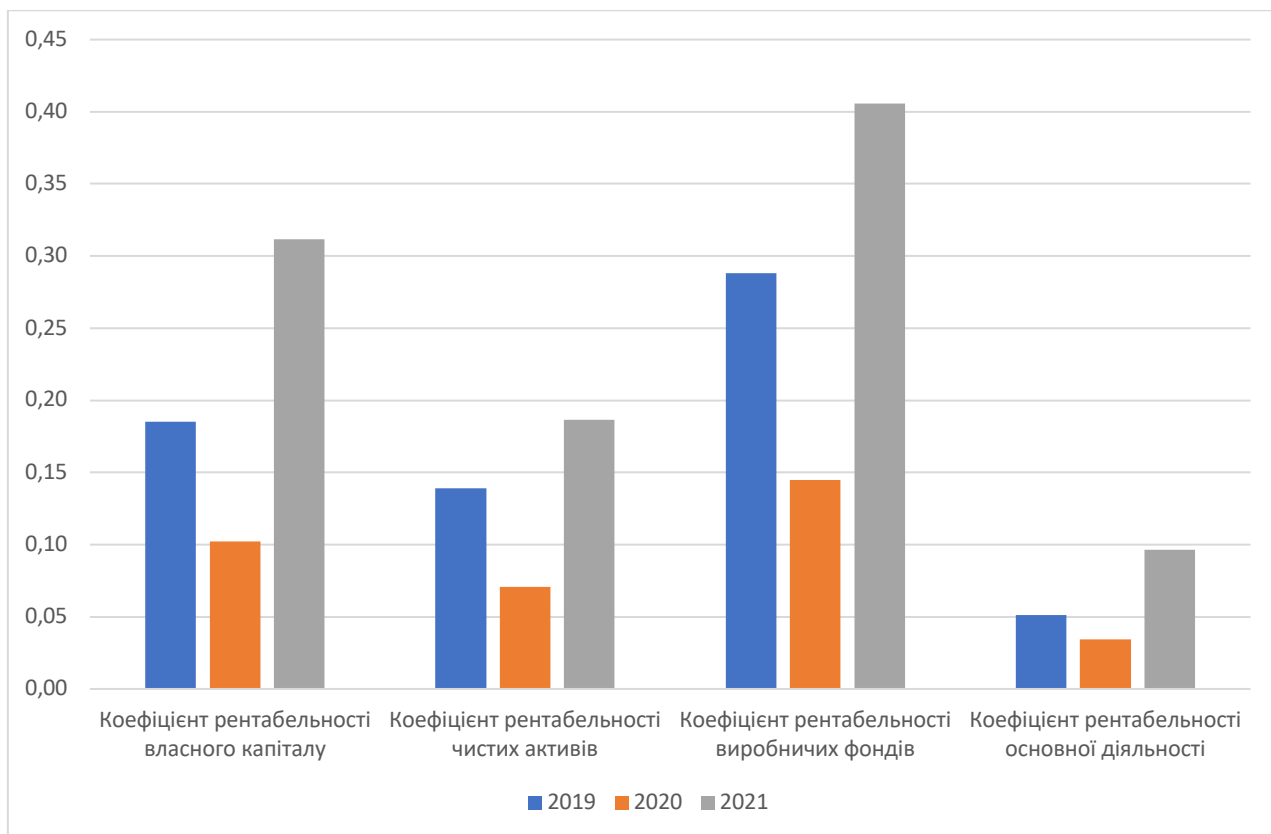

Рисунок 2.3 - Аналіз рентабельності підприємства

Джерело: складено автором на основі таблиці 2.12

Загалом, збільшення показників коефіцієнтів рентабельності є позитивною тенденцією для підприємства. За 2019-2021 роки всі коефіцієнти зростають:

- підвищення коефіцієнту рентабельності власного капіталу говорить про можливість компанії генерувати прибуток власникам;
- підвищення коефіцієнту рентабельності чистих активів говорить про ефективність процесу управління на підприємстві;
- підвищення коефіцієнту рентабельності виробничих фондів говорить про ефективне використання активів, які приймають участь у формуванні доходів.

Щодо періоду окупності власного капіталу, то у 2021 році цей показник має найменше значення, що є позитивним для підприємства.

Отже, провівши фінансово-економічний аналіз підприємства АТ «Кіровоградське рудоуправління», можемо зробити висновок, що результати аналізу показників стану та ефективності використання основних засобів за період 2019-2021 років демонструють позитивну тенденцію в покращенні

ефективності використання основних засобів. Показники аналізу майнового стану також продемонстрували позитивну тенденцію в діяльності підприємства.

Щодо показників ділової активності підприємства, ситуація на підприємстві, згідно з проведеним аналізом, вказує на неефективне використання ресурсів і може мати негативний вплив на фінансовий стан підприємства в майбутньому.

Аналіз ліквідності та платоспроможності АТ «Кіровоградське рудоуправління» говорить про те, що у цілому фінансовий стан підприємства за аналізований період є стійким та забезпечує достатній рівень платоспроможності та фінансової стабільності. Незначне перевищення деяких показників нормативних значень, а також тенденція до зменшення коефіцієнту платоспроможності вимагає уваги та потенційно може відображати ризики для подальшої діяльності підприємства. Однак, загалом, підприємство здатне забезпечувати свою діяльність в довгостроковій перспективі.

Показники рентабельності даного підприємства свідчать про здатність генерувати прибуток для власників та ефективно управління активами. Крім того, зменшення періоду окупності власного капіталу також є позитивним показником, що свідчить про ефективне використання капіталу підприємством.

В цілому, проведений аналіз дає можливість підприємству виявити проблемні місця та зробити необхідні корективи у стратегії розвитку. Однак є всі підстави говорити про те, що підприємство має потенціал для подальшого розвитку та успішного фінансового виконання у майбутньому.

2.3 Оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

На даному етапі роботи ми вже можемо зробити висновок, що ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» є розвинутим підприємством. Дане твердження основане на проведеному аналізі у пункті 2.2.

Для більш зрозумілого уявлення наскільки успішно підприємство використовує свої інвестиційні ресурси для досягнення цілей варто провести оцінку ефективності їх використання.

Важливим елементом аналізу інвестиційних ресурсів підприємства є показники фінансової стійкості. Вони дають уявлення про фінансову здатність підприємства забезпечити стабільний дохід та виконувати свої зобов'язання перед інвесторами.

Для здійснення даного аналізу використаємо наступні показники:

- коефіцієнт автономії – є показником, що відображає ступінь самодостатності проекту в залежності від зовнішніх джерел фінансування й свідчить про те, наскільки ефективно в проекті використовуються власні ресурси та залучені кошти;
- коефіцієнт фінансової залежності - говорить про те, наскільки ефективно підприємство використовує залучені кошти та наскільки воно готове до залучення додаткових інвестицій;
- коефіцієнт фінансового ризику - свідчить про те, наскільки ризикованим є підприємство і наскільки воно готове взяти на себе фінансові ризики для досягнення більш високих результатів;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу - свідчить про те, наскільки гнучко та ефективно підприємство використовує свій власний капітал для здійснення нових інвестицій та забезпечення стабільності фінансових показників;
- коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень - свідчить про стійкість та ефективність використання довгострокових інвестиційних ресурсів;
- коефіцієнт довгострокового залучення коштів - свідчить про те, наскільки підприємство успішно використовує довгострокові джерела фінансування для здійснення своїх інвестиційних проектів;

- коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел - свідчить про те, яку підприємство має фінансову стійкість та може успішно фінансувати свої інвестиційні проекти;
- коефіцієнт фінансової стабільності - відображає ступінь здатності компанії оплатити свої зобов'язання за рахунок власних ресурсів.

Таблиця 2.13 - Аналіз фінансової стійкості підприємства

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту, %	Нормативне значення
	2019	2020	2021	2020 до 2019	2021 до 2020	2021 до 2019	
Коефіцієнт автономії	0,67	0,72	0,53	0,05	-0,19	-20,7%	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	1,49	1,40	1,89	-0,10	0,49	26,2%	≤ 2
Коефіцієнт фінансового ризику	0,49	0,40	0,89	-0,10	0,49	79,1%	<0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,60	0,54	0,69	-0,06	0,15	15,3%	>0
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,37	0,37	0,38	-0,01	0,01	0,8%	-
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,23	0,18	0,25	-0,04	0,06	9,5%	0,4
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,77	0,82	0,75	0,04	-0,06	-2,8%	0,6
Коефіцієнт фінансової стабільності	2,02	2,53	1,13	0,51	-1,40	-44,2%	>1

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

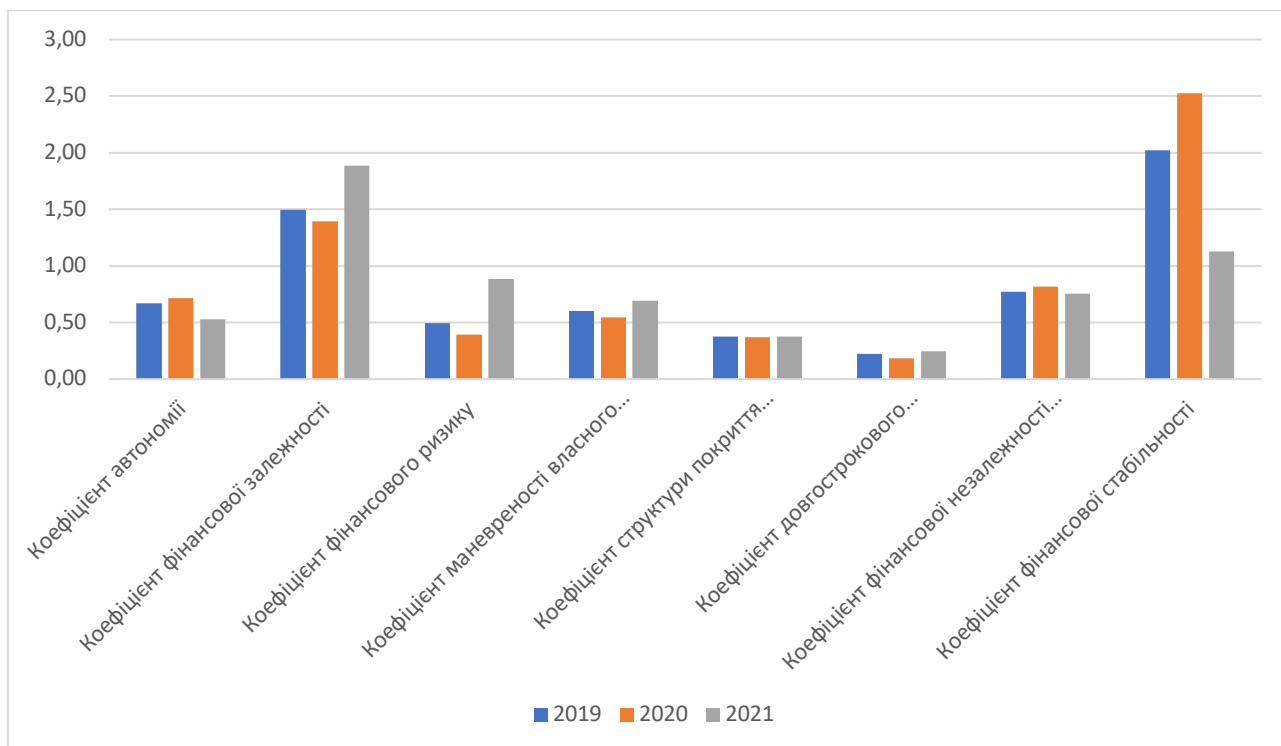

Рисунок 2.4 - Аналіз фінансової стійкості підприємства

Джерело: складено автором на основі таблиці 2.13

Отже, провівши аналіз фінансової стійкості підприємства, можемо зробити висновок, що більшість показників знаходяться в межах нормативних значень, хоча деякі показники мають тенденцію до зниження у 2021 році. Коефіцієнт автономії, не зважаючи на те, що його значення погіршилося у 2021 році, все одно вищий за норму, що говорить про достатність власних ресурсів підприємства, щоб фінансувати свою діяльність, і ефективність у використанні залучених коштів. Коефіцієнт фінансової залежності збільшився у 2021 році, що є не позитивною тенденцією, але показник не досягнув критичного значення норми. Це вказує на те, що наразі підприємство не залежить від зовнішніх джерел фінансування і є ефективним у використанні власних ресурсів та залученні додаткових коштів.

Щодо коефіцієнту фінансового ризику, то у 2021 році його значення перевищило норму, хоча до критичного значення - 1, ще не дійшло. Це нам свідчить про те, що компанія може мати проблеми з оплатою своїх зобов'язань та бути менш ефективною у використанні вкладених інвестицій. Коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2021 році значно збільшився, що свідчить про

здатність підприємства використовувати свій власний капітал для нових інвестицій та ефективно використовувати інвестиційні ресурси.

Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень має плавну тенденцію до збільшення. Це нам вказує на те, що підприємство має достатньо власних засобів для покриття своїх довгострокових зобов'язань. Це підтверджує ефективність використання інвестиційних ресурсів. Щодо коефіцієнту довгострокового залучення коштів, то він менший за норму, хоча у останньому аналізованому році даний показник значно збільшився, що є позитивною тенденцією. Але, наразі підприємство не достатньо успішно залучає довгострокові джерела фінансування та може мати проблеми зі здійсненням своїх інвестиційних проектів.

Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел значно перевищує нормативне значення у 2020 році, а в наступному вже наближається до норми. Коефіцієнт фінансової стабільності знизився у 2021 році, але залишається більшим за мінімальне значення. Тому підприємство є менш ризикованим для інвесторів, адже має достатньо власних ресурсів для оплати своїх зобов'язань і збереження стабільності, що призводить до більш ефективного використання інвестиційних ресурсів.

Підприємство в цілому має стійку фінансову ситуацію. Більшість показників знаходяться в межах нормативних значень, що свідчить про ефективне використання фінансових ресурсів. Однак, деякі показники виходять за значення норми, що може вказувати на можливі проблеми в майбутньому.

Зокрема, наразі підприємство має достатньо власних ресурсів для фінансування своєї діяльності і ефективно використовує залучені кошти. Проте, збільшення коефіцієнту фінансової залежності та значення коефіцієнту фінансового ризику можуть стати на шляху до подальшого успішного розвитку підприємства. Крім того, компанія має проблеми зі залученням довгострокових джерел фінансування, що може ускладнити реалізацію її інвестиційних проектів.

Наступним кроком варто визначити тип фінансової стійкості. Визначення типу фінансової стійкості підприємства суттєво впливає на інвестиційні ресурси.

Фінансова стійкість означає здатність підприємства впоратися зі своїми фінансовими зобов'язаннями і зберегти достатній рівень ліквідності, що дозволяє вести бізнес без перебоїв та збільшувати свою вартість.

Виділяють чотири типи поточної фінансової стійкості підприємства, які характеризуються співвідношенням матеріальних оборотних коштів і виду джерел їх фінансування [32]:

1. Абсолютна фінансова стійкість трикомпонентний показник типу фінансової стійкості, що має такий вигляд: $S = (1,1,1)$, тобто: $ЗВ < ВОК$, де $ЗВ$ – запаси та витрати; $ВОК$ – розмір власних оборотних коштів підприємства.
2. Нормальна фінансова стійкість показник типу фінансової стійкості – $S = (0,1, 1)$. При цьому $ВОК < ЗВ < НДФ$, де $НДФ$ – нормальні джерела формування запасів, які визначають як суму власних оборотних коштів, банківських позик для покриття запасів, кредиторської заборгованості за товари.
3. Нестійкий фінансовий стан (показник типу фінансової стійкості має вигляд: $S = (0,0,1)$). Він свідчить про такий стан, коли запасів і витрат більше, ніж нормальних джерел фінансування, тому підприємство змушено залучати додаткові джерела фінансування.
4. Кризовий фінансовий стан ($S = 0,0,0$) характеризується перевищенням запасів над нормальними джерелами фінансування за наявності в складі позикових коштів несплачених у строк кредитів та простроченої кредиторської й дебіторської заборгованості.

Для визначення типу фінансової стійкості використовуємо агрегатний підхід. Він ґрунтується на визначенні фінансової стійкості на основі агрегатів. Такий методичний підхід є доповненням до наведеного вище аналізу [32].

Трьом показникам наявності джерел формування запасів (3) відповідають три показники забезпечення запасів джерелами формування [33]:

1. Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів ($\pm \Phi_c \geq ВОК - З$)

2. Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів і довгострокових джерел формування запасів ($\pm \Phi_T = \Phi_K - 3$)
3. Надлишок (+) або нестача (–) загальної величини основних джерел формування запасів ($\pm \Phi_o \geq ДФ - 3$)

Таблиця 2.14 - Зведена таблиця показників за типами фінансової стійкості

Показник	Тип фінансової стійкості			
	абсолютна	нормальна	нестійкий стан	кризовий стан
$\Phi_c = \text{ВОК} - 3$	$\Phi_c \geq 0$	$\Phi_c < 0$	$\Phi_c < 0$	$\Phi_c < 0$
$\Phi_T = \Phi_K - 3$	$\Phi_T \geq 0$	$\Phi_T \geq 0$	$\Phi_T < 0$	$\Phi_T < 0$
$\Phi_o = ДФ - 3$	$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o \geq 0$	$\Phi_o < 0$
$S(\Phi)$	(1;1;1)	(0;1;1)	(0;0;1)	(0;0;0)

Джерело: складено автором на основі [32].

Для того, щоб дізнатися тип фінансової стійкості ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» варто провести обрахунки наступних показників:

1. Власні оборотні кошти:

$$\text{ВОК} = \text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи} . \quad (31)$$

2. Власні оборотні кошти і довгострокові позикові джерела формування коштів (функціонуючий капітал):

$$\Phi_K = \text{ВОК} + \text{Довгострокові зобов'язання} . \quad (32)$$

3. Загальна величина основних джерел формування коштів:

$$ДФ = \Phi_K + \text{Короткострокові кредити} . \quad (33)$$

Проведемо розрахунки за даними показниками для аналізованого підприємства за 2019 - 2021 роки, для визначення типів фінансової стійкості у динаміці.

Таблиця 2.15 - Таблиця показників для визначення фінансової стійкості ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Показник	Роки		
	2019	2020	2021
ВОК	9822	17217	7561
ΦК	22588	27249	26182
ДФ	31553	34780	57970
Φс	7079	14698	-669
Φт	19845	24730	17952
Φо	28810	32261	49740

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Порівнявши показники (Φ_c , Φ_T , Φ_o) таблиці 2.15 з показниками таблиці 2.14, можемо зробити висновок, що у 2019 та у 2020 роках тип фінансової стійкості аналізованого підприємства був абсолютним, але у 2021 році знизився до нормального типу.

Даний перехід на нижчу ланку типу фінансової стійкості свідчить про те, що підприємство стало менш стійким до ризиків. Нормальний тип фінансової стійкості вказує на те, що підприємство здатне виконувати свої фінансові зобов'язання в звичайних умовах, але може мати труднощі у разі несподіваних змін у зовнішньому середовищі.

Отже, наразі підприємство має потенціал для успішного розвитку, але для цього варто звернути увагу на показники, які можуть стати проблемою у майбутньому та знайти ефективні рішення для їх вирішення. ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» має достатньо коштів для оплати своїх зобов'язань та використання інвестиційних ресурсів для подальшого розвитку.

Наступним, не менш важливим етапом в аналізі інвестиційних ресурсів є розрахунок показників структури капіталу. Результати проведеного аналізу подано в таблицях 2.16 - 2.20.

Таблиця 2.16 - Аналіз показників концентрації залученого капіталу та фінансової незалежності капіталізованих джерел підприємства

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,33	0,28	0,47	-0,05	0,19	41,92%
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,77	0,82	0,75	0,04	-0,06	-2,76%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

В цілому можемо спостерігати збільшення коефіцієнту концентрації залученого капіталу на майже 42%. Це є позитивною тенденцією, адже це вказує на більш високу стабільність та довгостроковий інтерес конкретних інвесторів в успішному функціонуванні підприємства.

Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел має тенденцію до зменшення. Це нам свідчить про збільшення ризику для підприємства, оскільки воно стає більш залежним від зовнішнього фінансування та зобов'язань.

Таблиця 2.17 - Аналіз показників рентабельності підприємства

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
Рентабельність сукупного капіталу	0,10	0,55	0,09	0,45	-0,46	-12,47%
Рентабельність власного капіталу	0,17	0,17	0,15	0,00	-0,02	-12,10%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

З таблиці бачимо, що рентабельність сукупного капіталу різко збільшився у 2020 році, а потім з таким самим темпом знизився у 2021 році. Темп приросту даного показника за аналізованих період є від'ємним, а саме -12,47%. Це свідчить про те, що підприємство стало отримувати набагато менше прибутку від вкладеного капіталу, що є негативною тенденцією і може привести навіть до банкрутства.

Рентабельність власного капіталу також має тенденцію до спаду та показник знизився на 12,10% за аналізований період. Результати нам свідчать про те, що підприємство не ефективно використовує власні інвестиційні ресурси, тому отримує від них менше прибутку.

Таблиця 2.18 - Аналіз показників реальних та фінансових інвестицій

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
ЧРК від операційної діяльності	11103	16794	37870	5691,00	21076,00	241,08%
ЧРК за звітний період від усіх видів діяльності	-1732	4487	7568	6219,00	3081,00	-536,95%
ЧРК від інвестиційної діяльності	-26696	-3747	-33945	22949,00	-30198,00	27,15%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Можемо бачити, що показник чистого руху коштів від операційної діяльності зріс на 241%. Це є позитивною тенденцією, адже підприємство

ефективно здійснює свою операційну діяльність та генерує достатньо коштів від ведення основної діяльності.

Щодо ЧРК від усіх видів діяльності, то даний показник збільшився на майже 537%. Зріст показника нам говорить про ефективне використання своїх ресурсів та про те, що підприємство генерує достатньо коштів для забезпечення своєї діяльності.

А ось показник ЧРК від інвестиційної діяльності має тенденцію до спаду та за аналізований період знизився на понад 27%. Це свідчить про те, що підприємство витрачає більше коштів на інвестиції, ніж отримує від них прибутку. Це є результатом неефективного використання інвестиційних ресурсів.

Таблиця 2.19 - Аналіз показників чистого потоку грошових коштів

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
Відношення ЧП до акціонерного капіталу	-0,23	0,99	0,48	1,22	-0,51	312,00%
Відношення ЧП до чистого прибутку	-0,23	0,99	0,48	1,22	-0,51	312,00%
Відношення ЧП до прибутку від інвестиційної діяльності	0,06	-1,20	-0,22	-1,26	0,97	-443,64%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

З таблиці можемо бачити, що показники відношення чистого грошового потоку до акціонерного капіталу та до чистого прибутку за аналізований період збільшилися на 312%. Зріст даних показників вказує на покращення фінансової стійкості та ефективності використання власного капіталу підприємством. А показник відношення чистого грошового потоку до прибутку від інвестиційної діяльності у 2020 році значно знизився, порівняно з попереднім роком, у 2021 спостерігається його збільшення, значення залишається від'ємним. Результат аналізу даного показника є також підтвердженням того, що підприємство витрачає більше грошових коштів на інвестиції, ніж отримує прибутку від них.

Таблиця 2.20 - Аналіз показників використання інвестиційних ресурсів

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
	2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
Рівень фінансових доходів на 1 грн. витрат	0,039	0,026	0,076	-0,01	0,05	93,36%
Рівень інших доходів на 1 грн. витрат	0,001	0,017	0,014	0,02	0,00	993,01%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Після проведеного аналізу, спостерігаємо збільшення двох показників за аналізований період: рівня фінансових доходів на 1 грн. витрат на 93% та рівня інших доходів на 1 грн. витрат на майже 1000%. Це означає, що підприємство отримало більше прибутку від інвестування коштів у фінансові та інші інструменти, порівняно зі звітним періодом. Що є позитивною тенденцією.

Отже, не зважаючи на те, що коефіцієнт концентрації залученого капіталу збільшився, показники фінансової незалежності, ЧРК від інвестиційної діяльності та рентабельності зменшилися. Це свідчить про неефективне використання власних інвестиційних ресурсів.

Позитивною тенденцією є зростання показників чистого руху коштів від операційної діяльності та ЧРК від усіх видів діяльності, що говорить про ефективне використання основної діяльності та ресурсів.

В кінці варто підсумувати, що підприємству варто зменшити ризики та покращити ефективність використання інвестиційних ресурсів, щоб забезпечити стабільний розвиток та прибутковість в майбутньому.

Останнім кроком у аналізі інвестиційних ресурсів варто провести розрахунки показників ефективності використання інвестиційних ресурсів за видами інвестицій. Цей аналіз також допоможе нам визначити, наскільки ефективно використовуються інвестиційні ресурси у різних напрямках.

Результат розрахунків подано у таблиці 2.21.

Таблиця 2.21 - Аналіз показників ефективності використання інвестиційних ресурсів за видами інвестицій

Види інвестицій	Показники ефективності їх використання	Роки			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020	2021/2020
Довгострокові реальні інвестиції	Фондовіддача	5,73	4,28	4,29	-1,45	0,01	-25,13%
	Фондомісткість	0,17	0,23	0,23	0,06	0,00	35,29%
	Рентабельність основних засобів	0,29	0,15	0,41	-0,14	0,26	41,38%
Короткострокові реальні інвестиції	Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів	0,29	0,14	0,41	-0,15	0,27	41,38%
	Коефіцієнт оборотності запасів	29,72	27,83	15,68	-1,89	-12,16	-47,26%

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Щодо результатів аналізу довгострокових реальних інвестицій, то фондомісткість та рентабельність основних засобів мають тенденцію до зростання та збільшилися на 35% та 41% відповідно. Це є позитивною тенденцією, адже зріст частки основних фондів у загальній структурі активів, а також ефективне їх використання, свідчить про розвиток підприємства та збільшення його потенціалу. Фондовіддача за аналізований період зменшилася на 25%. Це означає, що ефективність інвестування у 2021 році зменшилася в порівнянні з 2019 роком.

Якщо розглядати короткострокові реальні інвестиції, то коефіцієнт рентабельності виробничих засобів зріс на 41%. Це є позитивною тенденцією, адже це свідчить про ефективність управління ресурсами підприємства в короткостроковій перспективі. А ось коефіцієнт оборотності запасів зменшився на 47%. Це пов'язане зі збільшенням запасів підприємства та зі зниженням швидкості збуту продукції. А значення показника говорить нам про те, що підприємство неефективно використовує свої ресурси.

Отже, висновок з аналізу довгострокових та короткострокових реальних інвестицій на підприємстві є двозначним. З одного боку, спостерігається

тенденція до зростання фондомісткості та рентабельності основних фондів, що свідчить про розвиток підприємства. Однак, з іншого боку, фондovіддача зменшилася на 25%, що може вказувати на неефективність інвестування підприємства у 2021 році порівняно з 2019 роком. Також, зменшення коефіцієнта оборотності запасів на 47% свідчить про неефективне використання ресурсів у короткостроковій перспективі.

Тому, щоб підвищити ефективність використання ресурсів та покращити інвестиційну діяльність підприємства, необхідно зосередитися на збільшенні ефективності інвестування та покращенні управління запасами, що забезпечить зростання показників ефективності використання інвестиційних ресурсів.

2.4 Кореляційно-регресійний аналіз ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Кореляційно-регресійний аналіз - це статистичний метод дослідження взаємозв'язків між змінними, який дозволяє встановити наявність та характер залежності між показниками. Зазвичай кореляційно-регресійний аналіз використовується для вивчення взаємозв'язків між результативними та факторними ознаками.

Кореляційний аналіз використовується для визначення ступеня залежності між двома змінними. Цей аналіз розраховує коефіцієнт кореляції, який відображає ступінь залежності між змінними і може мати значення від -1 до 1. Коефіцієнт кореляції показує, чи залежні змінні пропорційно змінюються одна відносно іншої (позитивна кореляція), протилежно змінюються одна відносно іншої (негативна кореляція) або немає зв'язку між собою (відсутність кореляції).

Регресійний аналіз використовується для визначення функціональної залежності між залежною змінною і однією або більше незалежними змінними. Регресійний аналіз розраховує рівняння регресії, яке може використовуватися

для прогнозування значення залежної змінної на підставі значень незалежних змінних.

У рамках дослідження ефективності використання інвестиційних ресурсів, кореляційно-регресійний аналіз буде застосований для вивчення взаємозв'язку між фінансовими та економічними показниками компанії. За результативну ознаку було обрано чистий рух коштів від інвестиційної діяльності, як факторні: власний капітал, оборотні активи, основні засоби.

Нехай зв'язок між результативною і факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3, \quad (34)$$

де y – чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (тис. грн.),

x_1 – власний капітал (тис. грн.),

x_2 – оборотні активи (тис. грн.),

x_3 – основні засоби (тис. грн.),

a_0 – вільний член рівняння регресії,

a_i – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру ($i = \overline{1,3}$).

Вхідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу представлено у таблиці 2.22.

Таблиця 2.22 - Основні показники інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» 2016-2021 рр.

Показник	Рік					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-1 734	-11 881	-8 377	-26 696	-3 747	-33 945
Власний капітал	27 380	33 105	38 739	43 910	44 378	56 878
Оборотні активи	19 681	27 248	26 034	31 553	34 780	57 970
Основні засоби	8 415	16 148	18 020	34 088	27 161	49 317

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

З метою виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток діяльності підприємства, потрібно провести кореляційний аналіз окремих фінансових показників діяльності підприємства. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Кореляція»), результати представлено у таблиці 2.23:

Таблиця 2.23 - Результати кореляційного аналізу інвестиційних ресурсів підприємства

Показник	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Власний капітал	Оборотні активи	Основні засоби
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	1			
Власний капітал	-0,773130299	1		
Оборотні активи	-0,778843532	0,93889018	1	
Основні засоби	-0,875575695	0,97333366	0,93870086	1

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Проведемо оцінку тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками із використанням шкали Чеддока. Результати даної характеристики подано у таблиці 2.24.

Таблиця 2.24 – Характеристика тісноти зв'язку чистого доходу із факторними ознаками

Показник	Власний капітал	Оборотні активи	Основні засоби
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Сильний	Сильний	Сильний

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Отже, за результатами кореляційного аналізу можемо зробити висновок, що зв'язок між чистим прибутком та власним капіталом, оборотними активами та основними засобами є сильним.

Результати кореляційного аналізу свідчать про те, що мультиколінеарність сильна.

Для дослідження залежності чистого руху коштів від інвестиційної діяльності від значень власного капіталу, оборотних активів та основних засобів

побудуємо економічні моделі парної лінійної регресії. Результати даного аналізу висвітлено на рисунках 2.2-2.4.

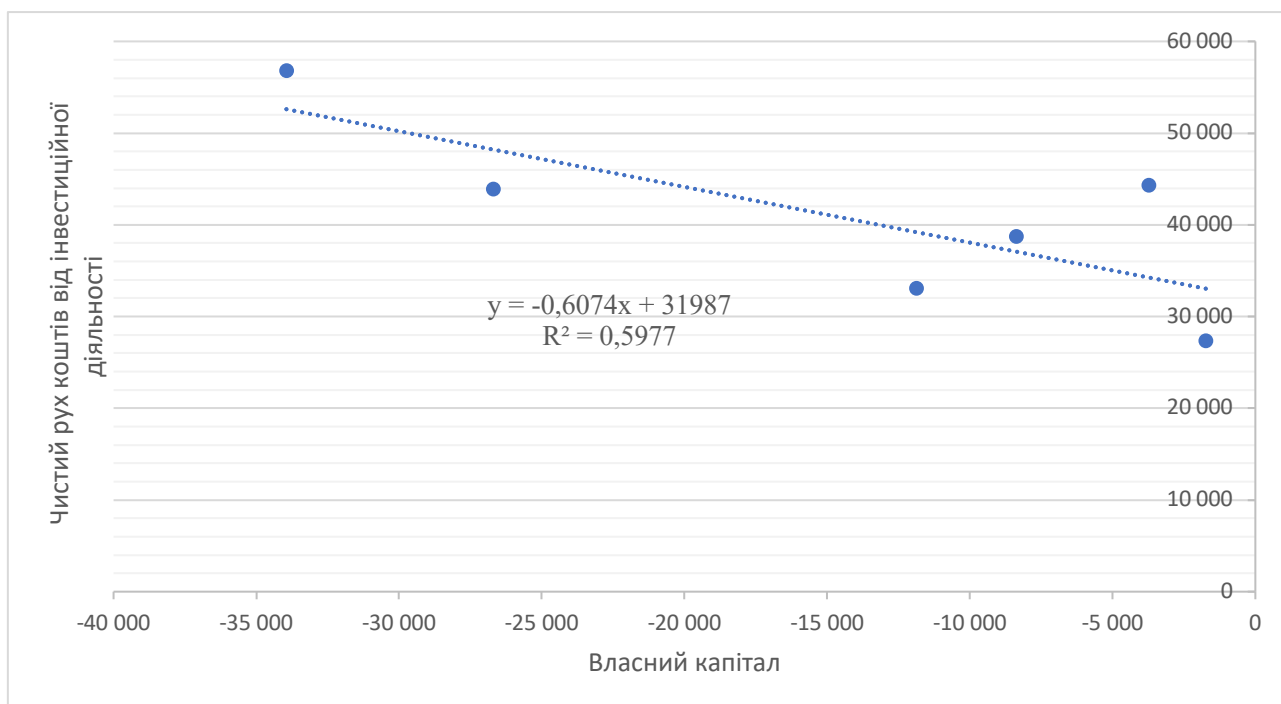

Рисунок 2.5 – Залежність значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності від значень власного капіталу підприємства

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

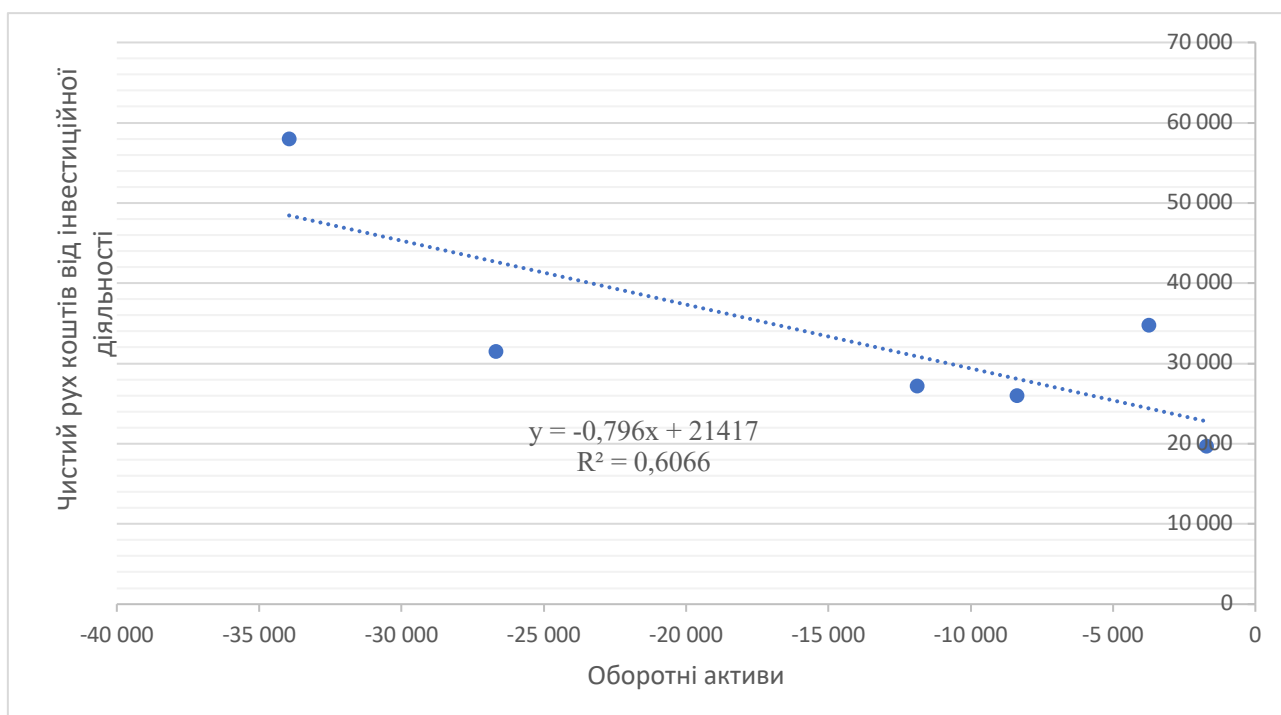

Рисунок 2.6 – Залежність значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності від значень оборотних активів підприємства

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

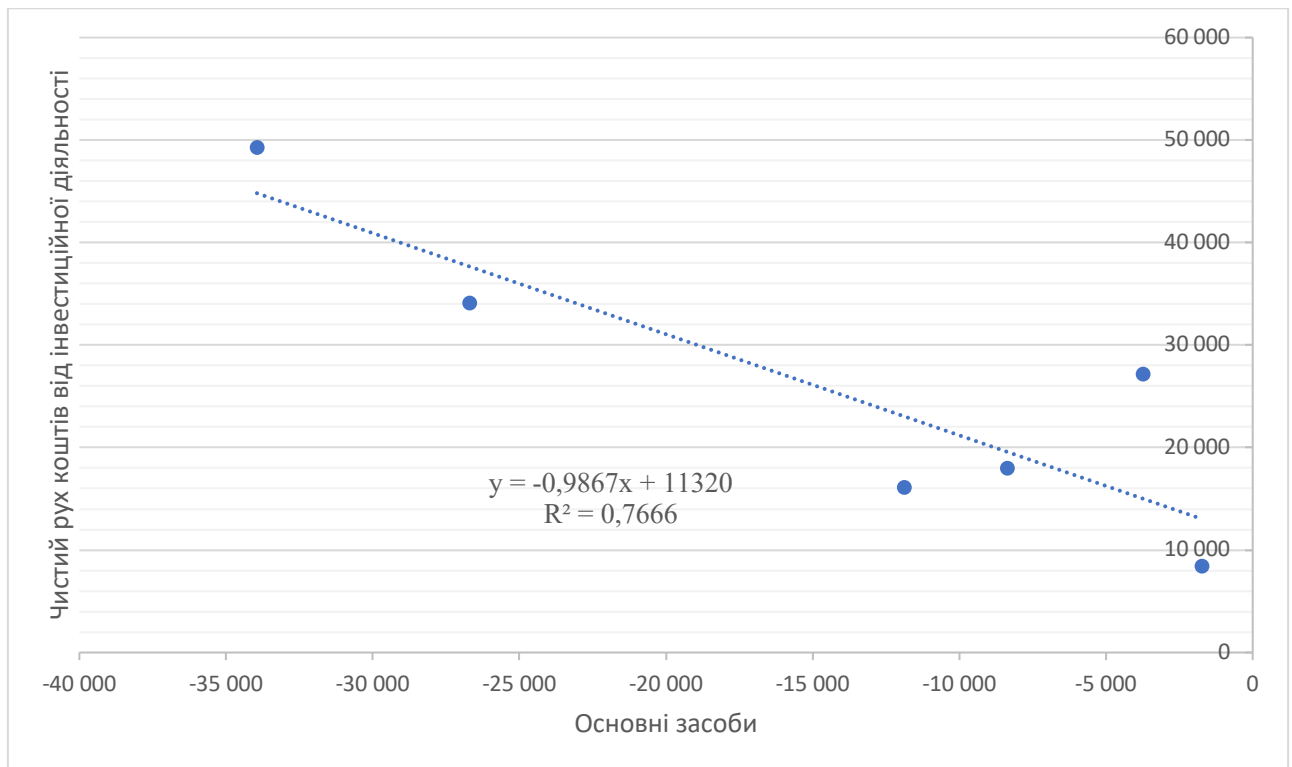

Рисунок 2.7 – Залежність значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності від значень основних засобів підприємства

Джерело: побудовано автором на основі власних розрахунків

З рисунків можемо бачити, що при збільшенні власного капіталу на 1 гривню, чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться на 0,607 грн. При збільшенні вартості оборотних активів на 1 грн., чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться на 0,796 грн. При збільшенні вартості основних засобів на 1 грн, чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться на 0,986 грн.

Також з діаграм видно, що найбільш тісний зв'язок існує між чистим рухом коштів від інвестиційної діяльності та основними засобами, адже саме в цьому випадку коефіцієнт детермінації найбільший і дорівнює 0,767. Менший зв'язок існує між чистим рухом коштів від інвестиційної діяльності та оборотними активами, $R^2 = 0,607$, а найменший з власним капіталом і дорівнює $R^2 = 0,598$.

Для аналізу впливу зміни питомої ваги факторної ознаки на результуючу у припущенні, що вплив інших факторних ознак відсутній потрібно визначити коефіцієнти еластичності:

$$\varepsilon_i = a_i \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}_i}, i = \overline{1,3}. \quad (35)$$

Тоді $\varepsilon_1 = -1,72$; $\varepsilon_2 = -1,82$; $\varepsilon_3 = -1,75$;

Отже, якщо власний капітал зросте на 1 %, то чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться 1,72%; якщо витрати оборотних активів зростуть на 1 %, то чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться на 1,82%, якщо витрати на основні засоби зростуть та 1%, то чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшиться на 1,75%.

Провівши кореляційний аналіз, можемо зробити висновок, що сильний зв'язок існує між усіма факторними ознаками та чистим рухом коштів від інвестиційної діяльності. Після проведення регресійного аналізу можемо сказати, що всі факторні ознаки є статистично значимими.

Висновки до розділу 2

Провівши ґрунтовний аналіз підприємства ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», визначено, що воно є розвиваючим та прибутковим. Станом на 2021 рік розробляється Обознівське родовище для збільшення експорту каоліну, тим самим збільшуючи прибутки.

Провівши оцінку фінансово-економічного стану АТ «Кіровоградське рудоуправління» можемо зробити наступні висновки:

- Позитивною є тенденція в ефективності використання основних засобів та майнового стану підприємства за період 2019-2021 років.
- Щодо показників ділової активності, аналіз показав неефективне використання ресурсів, що може мати негативний вплив на фінансовий стан підприємства у майбутньому.
- Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства вказує на стійкий фінансовий стан, але перевищення деяких нормативних значень та тенденція до зменшення коефіцієнту платоспроможності потенційно можуть відображати ризики для майбутньої діяльності.

Однак, загалом, підприємство здатне забезпечувати свою діяльність в довгостроковій перспективі.

- Показники рентабельності свідчать про здатність підприємства генерувати прибуток для власників та ефективно управляти активами. Зменшення періоду окупності власного капіталу також є позитивним показником, що свідчить про ефективне використання капіталу підприємством.

У результаті проведення оцінки ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» виявлено, що аналіз показників фінансової діяльності підприємства показав, що хоча є позитивні тенденції в деяких аспектах, загалом інвестиційна діяльність підприємства потребує покращення. Зменшення фондівіддачі та коефіцієнта оборотності запасів можуть бути наслідком недостатньої уваги до ефективного використання ресурсів, що підвищує ризики для підприємства в майбутньому.

Останнім у даному розділі було проведено кореляційно-регресивний аналіз. За результатами його проведення, виявлено сильний зв'язок усіх факторних ознак з чистим рухом коштів від інвестиційної діяльності. Але при збільшенні власного капіталу, витрат оборотних активів та основних засобів спостерігається зменшення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПАТ «КІРОВОГРАДСЬКЕ РУДОУПРАВЛІННЯ»

3.1 Напрямки підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Ефективне використання інвестиційних ресурсів відіграє вирішальну роль у розвитку будь-якого підприємства. Таким чином, підвищення ефективності інвестування та вибір відповідних методів для покращення інвестиційних показників має бути головним пріоритетом для управління бізнесом. Така розстановка пріоритетів гарантує, що підприємство продовжує розвиватися та досягати успіху.

Після ретельного аналізу фінансово-економічних показників, зокрема тих, що характеризують ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», було сформовано декілька напрямків підвищення ефективності роботи підприємства за рахунок впровадження заходів, що дозволяють ефективно управляти інвестиційними ресурсами підприємства. Зокрема, напрямками підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів можуть бути:

1. розробка нового інвестиційного проекту, а саме заснування дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки.
2. заходи щодо регулювання та мінімізації ризиків діяльності підприємства та покращення показників ефективності поточної інвестиційної схеми.
3. продовжити інвестувати в розробку вже існуючого інвестиційного проекту - розробку Обознівського родовища.

У попередньому розділі ми виявили, що на підприємстві збільшуються запаси. Тому, після аналізу дійшли висновку, що капіталовкладення у нове дочірнє підприємство буде найефективнішим підходом. Для розширення ринку збуту, отримання більшого прибутку та використання надлишків сировини буде доцільно почати виготовляти керамічну плитку з видобутого каоліну.

Крім того, виробництво керамічної плитки з каоліну має наступні переваги:

- екологічність та безпечність;
- даний матеріал не деформується та зберігає зовнішній вигляд при контакті з водою;
- це один з найміцніших матеріалів, який має високий рівень пожежної безпеки.

Керамічна плитка є більш екологічною та естетичною, а також має високу стійкість до температурних коливань та зносу, що робить її популярною серед споживачів.

У ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» є дочірнє підприємство «Мінерал». Розглянемо види діяльності [34]:

- **01.11** Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;
- **41.20** Будівництво житлових і нежитлових будівель;
- **46.39** Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- **47.11** Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- **49.32** Надання послуг таксі;
- **49.41** Вантажний автомобільний транспорт.

Серед вищеперерахованих видів діяльності можемо побачити роздрібну та оптову торгівлю, а також надання послуг таксі та вантажного автомобільного транспорту. Тому виготовлену керамічну плитку пропонується збувати у магазинах ДП «Мінерал». Окрім цього також є можливість укласти договори з такими маркетамі, як «Епіцентр», «Leroy Merlin» і подібними до них для збуту виготовленої продукції.

Також було визначено у попередньому розділі, що підприємство має достатньо ризиків, які загрожують стабільності фінансової діяльності в майбутньому, серед них є:

- ризики пов'язані зі зміною цін на каолін;
- зміна валютних курсів;
- ризики невдачі проектів, які не дозволяють досягти запланованої ефективності використання інвестиційних ресурсів;
- зміни в попиті на продукцію підприємства;
- неправильний вибір проектів або засобів фінансування;
- неефективний маркетинговий підхід до розширення ринку збуту;
- недоцільне використання новітніх технологій.

Усі ці ризики впливають на стабільність фінансової діяльності підприємства та на його показники ефективності. Для зменшення цих ризиків запропоновано впровадження заходів для контролю за ризиками.

Наразі в структурі управління ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» є лише відділ маркетингу, який може стежити за тенденціями ринку. Щоб створити додаткову систему контролю ризиків, немає необхідності створювати новий департамент або підрозділ на підприємстві, оскільки для цього знадобляться значні ресурси, зміни документації та розподіл персоналу понад стандартний сорокагодинний робочий тиждень.

У результаті те, що пропонується, включає:

- Надання щомісячних підсумків, які охоплюють повний огляд усіх останніх оновлень поставок продуктів;
- Надання щомісячних звітів про регіональні зміни платоспроможності споживачів.
- Надання регулярних оновлень щодо будь-яких останніх подій або змін на ринку конкурентів разом із вичерпним щомісячним підсумком того самого.
- Регулярний перегляд умов співпраці з банками та щомісячне зведення оновлень, включаючи оцінку платоспроможності банку та присвоєння йому міжнародних рейтингів дефолту.

Будучи власним відділом, команда юридичної підтримки відповідає за моніторинг державної політики. Крім того, команда щомісяця готує звіт про зміни законодавства, які стосуються діяльності компанії.

Вважаємо, що шляхом створення ще одного місця для співробітника економічного відділу, який буде відповідати за аналіз ризиків, підприємство зможе краще керувати змінами та пристосовуватись до них. Це дозволить раціонально використовувати як матеріальні, так і кадрові ресурси.

У світлі регулярних звітів із детальним описом потенційних ризиків, які можуть або не можуть вимагати негайних дій, інвестиційний план і стратегія компанії переглядатимуться щокварталу. Цей огляд розглядатиме будь-які зміни або прояви ризику та гарантуватиме, що керівництво підприємства проінформовано про будь-які критичні висновки, зроблені експертами у відповідних галузях.

Для забезпечення стабільності фінансової діяльності та запобігання потенційним ризикам, запропоновано впровадження додаткових заходів контролю за управлінням ризиками на підприємстві. Один з можливих шляхів контролю створення відповідального за моніторинг стану ринку та визначення потенційних змін у політичній, соціальній та економічній сферах, які можуть вплинути на діяльність підприємства.

Впровадження таких заходів контролю за управлінням ризиками допоможе зберегти стабільність фінансової діяльності підприємства та підвищити ефективність його інвестиційних ресурсів.

Крім цього, ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», станом на 2021 рік, почало розробку Обознівського родовища вторинних каолінів. Дане родовище є сировинною базою підприємства.

- Виробнича потужність - 200 тис.тн в рік.
- Запаси по родовищу - 18,2 млн.т.
- Балансові запаси в розробці по кар'єру №1 - 4,5 млн.т.

Якість вторинних каолінів «Обознівського родовища» відрізняється від якості інших родовищ високими показниками вогнетривкості. Співвідношення високих сортів (КО-0 і КО-1) до запасів категорії В + С становить 57,8% [35].

Але, у зв'язку з введенням військового стану в Україні, ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» тимчасово заморозило свою діяльність. Тому, у зв'язку з цим, більш доцільно буде порахувати витрати та ефект від проекту відкриття дочірнього підприємства.

Отже, у наступному розділі буде обґрунтовано доцільність запропонованих пропозицій для підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» .

3.2 Обґрунтування доцільності пропозицій щодо підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Проаналізувавши діяльність ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» виявлено, що підприємство має достатньо інвестиційних ресурсів для покращення показників своєї діяльності та збільшення прибутку, але використовує їх неефективно. Тому наступним кроком проведемо економічне обґрунтування доцільності наших пропозицій щодо підвищення використання інвестиційних ресурсів.

Як було вже сказано в попередньому пункті, ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» у 2021 році розробляло Обознівське родовище. На той час у процесі розробки відкритим способом знаходився кар'єр номер 1.

Ще у 1983-1987 роках детально було розвідано дане родовище. Під час проведення розвідувальних робіт даного кар'єру зроблено 1014 свердловин. Це з великою точністю дозволило спрогнозувати:

- Обсяги родовища;
- Сортове співвідношення видобутку;
- Витрати на розроблюваних площах.

У 2016 році почалися перші роботи з розробки Обознівського родовища, які тривали включно по 2021 рік і були успішними. Але, як вже згадувалося вище, підприємство припинило свою діяльність на період військового стану в Україні. Але, після його закінчення, буде повертатися до довоєнних обсягів видобутку сировини та до продовження розробки родовища.

Доцільно прорахувати пропозиції щодо продовження робіт з розширення даного родовища, але за аналізований період у 2019-2021 роках запаси видобутої сировини зростали на підприємстві, це можна побачити у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Запаси ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» у 2019-2021 роках

Роки	2019	2020	2021
Запаси	2743	2519	8230

Джерело: складено автором на основі розрахунків.

Як можемо бачити з таблиці, за аналізований період запаси зросли на 200%. Крім того, під час військового стану в Україні попит на каолін значно зменшився. Враховуючи те, що ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було зосереджене більш на вітчизняному ринку та продавало 60% всієї продукції в Україні, можемо зробити висновок, що наразі є недоцільним продовжувати розробку родовища.

Тому, на нашу думку, більш доцільно буде вкласти кошти в проект з виготовлення продукції, використовуючи запаси. Адже, при продовженні розробки родовища та збільшенні обсягів видобутку сировини, запаси каоліну будуть збільшуватися й не будуть покривати витрати на його видобуток та не будуть приносити очікуваного прибутку.

Як ми говорили, існує безліч зовнішніх і внутрішніх факторів, які впливають на ризиковану діяльність та в цілому на підприємство. Тому варто запровадити додаткові засоби контролю управління ризиками.

В умовах постійного розвитку будівельної галузі та підвищеного попиту на керамічну плитку як матеріал для облицювання приміщень, відкриття дочірнього підприємства з виробництва керамічної плитки може бути перспективним і економічно вигідним кроком.

В Україні спостерігається стабільний попит на керамічну плитку, який зумовлений активним будівельним сектором, ремонтними роботами та зростаючим інтересом до дизайну і естетики приміщень. Запит на якісну та естетичну керамічну плитку продовжує зростати. Особливо в часи післявоєнної відбудови вона буде особливо актуальною, адже керамічна плитка грає важливу роль у цьому процесі. Вона є необхідним матеріалом для відновлення пошкоджених стін, підлог та інших поверхонь, що створює відмінні умови для відкриття дочірнього підприємства з виробництва керамічної плитки.

Відкриття дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» має ряд економічних переваг. По-перше, це доступність сировини, адже дане підприємство спеціалізується на видобутку каоліну - сировини для виготовлення керамічної плитки.

По-друге, одним з видів діяльності ДП «Мінерал» аналізованого підприємства є надання послуг таксі та вантажного автомобільного транспорту. Що може бути корисним та вигідним для планованого підприємства, адже буде можливість співпрацювати разом та налагодити збутову діяльність. Як результат - зменшення витрат на основні засоби.

Починаючи з 2005 року, на ринку вітчизняної керамічної плитки спостерігається стійке зростання обсягів виробництва. Провідними гравцями в цій галузі є:

- ТОВ «Атем» , м. Київ,
- «Голден Тайл» м. Харків,
- «Церсаніт Інвест», Житомирська обл.,
- ПрАТ «ІнтерКерама», Дніпропетровська обл.

Їхній загальний внесок становить більше 92% від загального обсягу виробництва керамічної плитки в Україні.

Таблиця 3.3 - Динаміка виробництва та реалізації на внутрішньому ринку основними виробниками керамічної плитки

Виробники	Обсяг	2021 рік		2021 р./ 2020 р.
	2020 р.	обсяг	частка	
Голден Тайл, ТОВ				
Виробництво	15390	14199	28%	-8%
у т.ч. експортовано	5645	6453	35%	14%
реалізовано на внутрішньому ринку	8619	8777	25%	2%
Атем, ТОВ				
Виробництво	15525	14656	28%	-6%
у т.ч. експортовано	5495	6272	34%	14%
реалізовано на внутрішньому ринку	9232	8967	25%	-3%
Церсаніт Інвест, ТОВ				
Виробництво	10107	9442	18%	-7%
у т.ч. експортовано	1326	1681	9%	27%
реалізовано на внутрішньому ринку	8983	8335	24%	-7%
ІнтерКерама, ЗАТ				
Виробництво	6582	6283	12%	-5%
у т.ч. експортовано	2255	2442	13%	8%
реалізовано на внутрішньому ринку	3893	4110	12%	6%
Епіцентр, ПрАТ (завод)				
Виробництво	1350	4700	9%	248%
у т.ч. експортовано	20	815	4%	4049%
реалізовано на внутрішньому ринку	830	3469	10%	318%
Зевс Кераміка, АТ				
Виробництво	2180	2123	4%	-3%
у т.ч. експортовано	612	543	3%	-11%
реалізовано на внутрішньому ринку	1519	1605	5%	6%
Інші виробники				
Виробництво	69	30	0%	-57%
у т.ч. експортовано	89	27	0%	-69%
Україна разом				
Виробництво	51202	51433		0%
у т.ч. експортовано	15443	18233		18%
реалізовано на внутрішньому ринку	33091	35264		7%

Джерело: складено автором на основі [36]

Як можемо бачити з таблиці, найбільший збут висвітлених підприємств зосереджений саме на внутрішній ринок України. Це може свідчити про

наявність стабільного та перспективного попиту на керамічну плитку серед українських споживачів. Така ситуація створює перспективи для створення вітчизняного виробника на внутрішньому ринку.

Відкриття дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки в Україні є вигідним кроком з метою задоволення попиту на внутрішньому ринку та забезпечення сталого зростання бізнесу.

Для повного відображення запропонованих рекомендацій проведемо калькулювання витрат на створення нового дочірнього підприємства ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» та розрахунок витрат заробітної плати найманого працівника економічного відділу, який буде відповідальний за ризики.

Перейдемо до розрахунку витрат на першу пропозицію. Дочірнє підприємство буде розташоване в тому населеному пункті, що і материнське, а саме село Катеринівка Кіровоградської області. Після аналізу розмірів виробництва, які описані нижче, виявлено, що потрібне приміщення розміром у 100 м² та щоб були проведені всі необхідні комунікації, а саме електропостачання, каналізація, водопостачання, вентиляція, а також опалення.

Було прийнято рішення взяти виробниче приміщення в оренду. В обраному населеному пункті ціна на відповідне приміщення складає 15 000 грн. на місяць.

Обрана будівля буде складатися з різних зон, а саме:

- робочий цех;
- санвузол;
- складське приміщення;
- адміністративна кімната.

Підприємство буде спеціалізуватися на виготовленні керамічної плитки розміром 60x30 см та вагою 12 кг 1 метру квадратного, саме для такого розміру буде закуплене обладнання. Місячний обсяг виготовлення за графіком роботи, розміром підприємства, кількістю працівників та потужністю обладнання, розрахованими нижче, буде становити 5 000 м² плитки, а річний відповідно 60 000 м². Розрахунок витрат буде проведений та 1 тону продукції. Отже,

місячне виробництво плитки у 5 000 м² буде дорівнювати 60 тонам, а відповідно річне - 720 тонам.

Через те, що дочірнє підприємство буде використовувати запаси каоліну ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» як сировину, то витрати на закупівлю сировини значно зменшуються.

Таблиця 3.3 - Виробничі витрати для виготовлення керамічної плитки на 1 тону та річні (грн.)

Сировина та матеріали (хімікати)	Витрати на одиницю продукції			Витрати на рік	
	Кількість, т/т	Ціна, грн за 1 т	Вартість, грн	Кількість, т.	Сума, грн
Сировина:					
Каолін	0,3	13 000	3900,00	216,00	842400
Кварцовий пісок	0,6	3 750	2250,00	432,00	972000
Плавні	0,1	38 000	3800,00	72,00	273600
Глазур	0,1	189 000	18900,00	72,00	1360800
Плпстифікатори	0,05	29 600	1480,00	36,00	53280
Розріджувачі	0,05	9 765	488,25	36,00	17577
Всього			30818,25		3519657,00

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

В таблиці розраховано витрати на сировину для виготовлення керамічної плитки у розрахунку на 1 тонну та на річний обсяг у розмірі 720 тон.

Для виробництва керамічної плитки було вирішено купити цілу лінію з виробництва. Дана модель здійснює формування плиток за допомогою віброверстата, далі пресування та гарячу повітряну сушку. За хвилину виготовляє від 4 до 6 плиток. Також для фарбування плитки було вирішено придбати камеру для нанесення малюнків.

Наступним кроком варто прорахувати витрати на електроенергію на технологічні цілі.

Таблиця 3.4 - Витрати на електроенергію на технологічні цілі (грн.)

Обладнання	Потужність, кВт/год	Кількість, од	Загальна потужність обладнання, кВт/год	Річний фонд робочого часу підприємства, год/рік	Загальні витрати електроенергії, кВт/рік
Обладнання для виробництва керамічної плитки VM0045	4	1	4	2080	8320
Фарбувальна камера (ОСК) с правостороннім агрегатом - Trommelberg SB 7427 R	17,5	1	17,5	2080	36 400
Всього:					44 720
Вартість електроенергії за рік (грн.):					223 600

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

В таблиці представлено розрахунки витрат на електроенергію на технологічні цілі, вартість якої складає 5 грн. за кВт*год, потужність обладнання, яка вказана в характеристиках до обладнання.

Також для виробництва керамічної плитки необхідна технічна вода, розрахунки на використання якої вказано у таблиці 3.5. Для виробництва 1 тони продукції необхідно використати 0,6 м³ технічної води за тарифом 45,9 грн за м³.

Таблиця 3.5 - Розрахунок вартості енерговитрат на 1 тону та річні (грн)

Енергоносії	Витрати на тону продукції			Витрати на рік	
	Кількість	Ціна, грн./ од. виміру	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.
Електроенергія, кВт*год	62,11	5,00	310,56	44720,00	223600,00
Виробнича вода, м ³	0,6	45,9	27,54	432	19828,8
Всього					243428,8

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

У таблицях 3.6-3.7 прораховано витрати на амортизацію (прямолінійний метод) виробничого та та обладнання загальновиробничого призначення.

Таблиця 3.6 - Амортизація виробничого обладнання (грн/рік)

Основні засоби та інші необоротні активи	Кількість, шт.	Фактично встановлені на підприємстві строки використання, (Тф)	Норма амортизації, % (На=1/Тф)	Вартість основних засобів, грн.	Річна сума амортизації, грн.
Обладнання для виробництва керамічної плитки VM0045	1	8	0,125	611 800	76475,00
Фарбувальна камера (ОСК) с правостороннім агрегатом - Trommelberg SB 7427 R	1	8	0,125	126000	18018,00
Вартість обладнання				611 800	
Витрати на ремонт					30590
Всього					94493,00

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Річна сума амортизації виробничого обладнання склала 94 493 грн.

Таблиця 3.7 - Амортизація обладнання загальновиробничого призначення (грн/рік)

Основні засоби та інші необоротні активи	Кількість, шт.	Фактично встановлені на підприємстві строки використання, (Тф)	Норма амортизації, % (На=1/Тф)	Вартість основних засобів, грн.	Річна сума амортизації, грн.
Стільці	4	5	0,200	4 000	800,00
Столи	2	5	0,200	8000	18018,00
Стелаж виробничий зварний	5	8	0,125	21 140	31174,00

Продовження таблиці 3.7

Вартість обладнання				33 140	
Витрати на ремонт					1657
Всього					49992,00

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Окрім відрахувань на амортизацію також було прораховано витрати на ремонт обладнання, на цю статтю було віднесено 5% від вартості основних засобів.

Для нашого підприємства з виробництва плитки не потрібно великого штату працівників. Закуплене обладнання майже на 100% автоматизоване. Тому потрібно лише здійснювати контроль за процесом виробництва.

До виробничих працівників буде лише належати 2 особи - інженери з механізації та автоматизації виробничих процесів. Вони будуть пильнувати за подачею сировини на лінію та належним виробничим процесом.

Таблиця 3.8 - Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників (грн/рік)

	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Доплати (20%), грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місячний оклад з надбавками, грн	Річний фонд ЗП, тис.грн	Річний фонд ЗП з надбавками, грн.
Інженер з механізації та автоматизації виробничих процесів	2	19 500	7800	3900	50700	234000	608400
Всього						234000	608400
Нарахування							133848

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Наступним кроком варто прорахувати витрати на заробітну плату апарату управління цехом. До цієї статті було віднесено майстра-технолога, який буде займати позицію старшого з виробництва, а також контролювати стан обладнання, організовувати технологічний процес, перевіряти виріб на якість, а також приймати його.

Таблиця 3.9 - Основна і додаткова заробітна плата апарату управління цехом (грн/рік)

	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Доплати (20%), грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місячний оклад з надбавками, грн	Річний фонд ЗП, тис.грн	Річний фонд ЗП з надбавками, грн.
Майстер-технолог	1	22 000	4400	2200	28600	264000	343200
Всього						264000	343200
Нарахування							75504

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Всі апарати управління даним підприємством знаходяться в одному приміщенні, тому було вирішено прорахувати витрати на електроенергію разом одразу для адміністративного відділу, виробництва та збуту.

Для освітлення приміщень було обрано люмінесцентні лампи типу ЛБ 40-1. Кількість необхідних ламп для освітлення підприємства площею 100 м² складає 14 штук. Розрахунок витрат подано в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10 - Розрахунок витрат на освітлення (грн/рік)

Кількість необхідних ламп, шт.	14
Загальна потужність ламп, кВт/год.	0,56
Річне споживання, кВт/год.	1168,54
Річна вартість спожитої енергії на освітлення, грн.	7011,24

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Можемо зробити висновок, що річна вартість спожитої енергії становить 7011,24 грн.

Наступним кроком було розраховано загальновиробничі та непрямі витрати, які подано у таблицях 3.11-3.12.

Таблиця 3.11 - Калькуляція загальновиробничих витрат

Види витрат	Сума за рік, грн
Основна і додаткова заробітна плата апарату управління цехом	343200
Відрахування на соціальні заходи	75504

Продовження таблиці 3.11

Амортизація основних засобів загальнови­робничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення	49 992
Витрати на освітлення виробничих приміщень	7011,24
Всього	475 707,24

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

В розрахунок загальнови­робничих витрат входять витрати на заробітну плату та амортизацію основних засобів загальнови­робничого призначення. Вони складають 475 707,24 грн.

Таблиця 3.12 - Калькуляція непрямих витрат

Види витрат	Сума за рік, грн
1) Паливо та електроенергія на технологічні цілі	243 428,8
2) Витрати на експлуатацію та утримання обладнання	125 083
Амортизація виробничого обладнання, транспорту і цінного інструменту цеху	94 493,00
Витрати на проведення усіх видів ремонту (5% вартості всього обладнання цеху)	30 590
3) Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	608 400
4) Відрахування на соціальні заходи	133 848
5) Загальнови­робничі	475 707,24

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

До непрямих витрат на вироблення керамічної плитки віднесено заробітну плату виробничих працівників, витрати на виробниче обладнання, електроенергію на технологічні цілі та загальнови­робничі витрати.

Наступним кроком перейдемо до розрахунку адміністративних витрат підприємства. Серед працівників було вирішено найняти менеджера з продажу та бухгалтера. Сюди також віднесено прибиральника, але даний працівник буде виконувати свою роботу в межах всього приміщення, а не тільки в адміністративній зоні.

Таблиця 3.13 - Основна і додаткова заробітна плата адміністративних працівників (грн/рік)

	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Доплати (20%), грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місячний оклад з надбавками, грн	Річний фонд ЗП, тис.грн	Річний фонд ЗП з надбавками, грн.
Менеджер з продажу	1	19 000	3800	1900	24 700	228 000	296 400
Бухгалтер	1	17 000	3400	1700	22 100	204 000	265 200
Прибиральник	1	9000	1800	900	11 700	108 000	140 400
Всього						540 000	702 000
Нарахування							154 440

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Річні витрати на оплату праці співробітників адміністративного відділу складуть разом з нарахуванням 856 440 грн.

До основних засобів цього відділу віднесено столи та стільці, комп'ютери для працівників, а також додатковий інвентар для потреб співробітників.

Таблиця 3.14 - Амортизація адміністративного обладнання (грн/рік)

Основні засоби та інші необоротні активи	Кількість, шт.	Фактично встановлені на підприємстві строки використання, (Тф)	Норма амортизації, % (На=1/Тф)	Вартість основних засобів, грн.	Річна сума амортизації, грн.
Стіл	2	5	0,200	8 000	1600,00
Стілець	2	5	0,200	2 000	400,00
Комп'ютер	2	7	0,143	11 000	1571,43
Операційна система	1	3	0,333	5 500	1833,33
Меблі та інший інвентар	4	5	0,200	15 000	3000,00
Вартість обладнання				41 500	
Витрати на ремонт					2075
Всього					8404,76

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

В цьому пункті також порахували витрати на ремонт як 5% від вартості основних засобів. Всього річна сума амортизації складає 8 404,76 грн.

Таблиця 3.15 - Кошторис адміністративних витрат (грн/рік)

Види витрат	Сума витрат за рік, грн.
Витрати на утримання апарату управління підприємством (у тому числі витрати на оплату праці адміністративного апарату) та іншого загальногосподарського персоналу та службові відрядження	702 000
Відрахування на соціальні потреби	154 440
Амортизація основних засобів загальногосподарського використання (будівлі адміністративного корпусу, меблів в адміністративному корпусі, телефонів, комп'ютерної техніки, комп'ютерних програм тощо)	8404,76
Ремонт основних засобів загальногосподарського використання	2075
Витрати на оплату послуг зв'язку (пошта, телеграф, телефон, телекс, телефакс, стільниковий зв'язок та інші подібні витрати)	1800
Вартість оренди приміщення	180 000
Вартість опалення приміщення	52 752
Всього витрат	1 101 471,76

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

В кошторис адміністративних витрат було включено витрати на амортизацію, на оплату плаці, на ремонт обладнання, на оплату необхідних послуг, а також вартість оренди приміщення та його опалення. Разом адміністративні витрати складають 1 101 471,76 грн.

Створюване підприємство, як вже писалося вище, буде співпрацювати з ще одним дочірнім підприємством материнського. Одним з видів діяльності ДП «Мінерал» є надання послуг з вантажоперевезень, тому у збутові витрати даного ДП не будуть включатися витрати з логістики та не буде найматися водій. Дані питання буде закривати ДП «Мінерал».

Таблиця 3.16 - Витрати на амортизацію обладнання відділу збуту (грн/рік)

Основні засоби та інші необоротні активи	Кількість, шт.	Фактично встановлені на підприємстві строки використання, (Тф)	Норма амортизації, % (На=1/Тф)	Вартість основних засобів, грн.	Річна сума амортизації, грн.
Стелаж виробничий зварний	10	8	0,125	42 280	5285,00
Меблі та інший інвентар	2	5	0,200	5 000	1000,00
Вартість обладнання				47 280	
Витрати на ремонт					2364
Всього					6285,00

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

До основних засобів цього відділу віднесено лише стелажі для готової продукції та сировини, а також інвентар для особистих потреб працівників. Річні амортизаційні витрати склали 6 285 грн.

Таблиця 3.17 - Основна і додаткова заробітна плата працівників відділу збуту (грн./рік)

	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн.	Доплати (20%), грн.	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн.	Місячний оклад з надбавками, грн	Річний фонд ЗП, тис.грн	Річний фонд ЗП з надбавками, грн.
Вантажник	2	13 500	5400	2700	35100	162000	421200
Всього						162000	421200
Нарахування							92664

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

З працівників відділу збуту необхідно найняти лише двох вантажників, які будуть виконувати всю необхідну роботу на складі. Річні витрати на заробітну плату складатимуть 513 864 грн.

Для транспортування та зручності збуту керамічної плитки її вирішено спаковувати у картонні коробки по 15 шт. Витрати на пакування віднесено у кошторис витрат на збут та буде враховано при складенні собівартості продукції.

Таблиця 3.18 - Кошторис витрат на збут

Види витрат	Сума витрат на рік, грн.
Оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут	421 200
Відрахування на соціальні потреби	92 664
Витрати на пакувальні матеріали	17 760
Витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг	6285
Витрати на ремонт	2364
Всього	540 273

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Загалом річні витрати на збут склали 540 273 грн.

Наступним етапом йде калькулювання собівартості керамічної плитки.

Таблиця 3.19 - Калькулювання собівартості керамічної плитки

	Стаття калькуляції	Витрати на од готової продукції, грн/м ²	Витрати на річний обсяг виробництва, грн
Прямі витрати			
1	Сировина і матеріали	58,66	3 519 657
Непрямі витрати			
2	Паливо і енергія на технологічні цілі	4,06	243 428,80
2	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	2,08	125 083
4	Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	10,14	608 400
5	Відрахування на соціальні заходи	2,23	133 848
7	Загальновиробничі витрати	7,93	475 707,24
8	Собівартість виробництва (СВ)	85,10	5 106 124,04
9	Адміністративні витрати (А)	18,36	1 101 471,762
10	Витрати на збут (З)	9,00	540 273
11	Всього витрати	112,46	6 747 868,80

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Собівартість виробництва 1 м² керамічної плитки складає 85,10 грн., а повна собівартість - 112,46 грн. Бачимо, що витрати на річний обсяг виробництва складають 6 747 868,80 грн, інвестиційні витрати на закупівлю всього обладнання дорівнюють 733 720 грн. Також варто додати до інвестиційних витрат витрати на ремонт та переобладнання приміщення для відкриття підприємства. В середньому витрати на м² капітального ремонту складають 4 000 грн. Отже, витрати на ремонт приміщення 100 м² складуть 400 000 грн. Маємо разом інвестиційних витрат у розмірі 1 133 720 грн.

Чистий прибуток ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» у 2021 році склав 15 786 000 грн. Отже, фінансування створення дочірнього підприємства буде здійснюватися з власних коштів материнського підприємства та не потребуватиме залучення додаткових.

Середня ціна керамічної плитки в магазинах такого розміру та типу, яку виготовляє дане підприємство складає 170-250 грн. Пропонується взяти рентабельність 30% і ціна продукції без ПДВ складе 146,20 грн, а ціна реалізації буде дорівнювати 175,44 грн.

Таблиця 3.20 - Розрахунок ціни керамічної плитки (грн./м²)

Показники	Сума, грн
Собівартість 1 м ²	112,46
Ціна підприємства (без ПДВ)	146,20
Сума ПДВ	29,24
Ціна реалізації з ПДВ	175,44

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Друга пропозиція полягає в тому, щоб залучити ще одного співробітника в економічний відділ для завчасного виявлення, попередження та запобігання можливих ризиків. Для цього варто обрахувати річні витрати на заробітну плату для нового працівника. Результати наведено у таблиці 3.21.

Таблиця 3.21 - Основна і додаткова заробітна плата нового працівника економічного відділу

	К-ть штатних одиниць	Встановлений оклад, грн	Доплати (20%), грн	Надбавки за високі досягнення у праці (10%), грн	Місячний оклад з надбавками, грн	Річний фонд ЗП, тис. грн	Річний фонд ЗП з надбавками, грн
Економіст	1	18 000	3600	1800	23400	216 000	280 800
Всього						216 000	280 800
ЄСВ							61 776

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Отже, для того, щоб підприємство було в змозі виявляти та запобігати ризикам, потрібно, найнявши одну особу до штату, збільшити витрати на оплату праці на 280 800 грн. на рік, а також сплату соціальних внесків на 61 776 грн. на рік.

Отже, створене нове дочірнє підприємство виготовлятиме 60 000 м² керамічної плитки на рік, собівартість якої складає 112,46 грн., а ціна реалізації 175,44 грн. Крім цього, для покращення фінансової діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було найнято ще одного працівника в економічний відділ, витрати на якого на рік складають 342 576 грн. на рік.

3.3 Оцінка економічної ефективності заходів з підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління»

Для розрахунку економічної ефективності від відкриття дочірнього підприємства ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» побудуємо таблицю з прогнозованими витратами на відкриття та утримання компанії за 3 роки.

Почнемо розраховувати витрати на відкриття дочірнього підприємства з 2024 року, тому що ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» у лютому 2022 році тимчасово припинило свою діяльність на час військового стану в Україні. Станом на 21.05.2023 року військовий стан подовжено до 18 серпня 2023 року,

від початку повномасштабного вторгнення його подовжували вже 6 разів. Тому, на мою думку, доцільним буде планувати відприття ДП на початок 2024 року.

Таблиця 3.22 - Інвестиційні та поточні витрати від відкриття дочірнього підприємства 2024-2026 роках

Рік	2024	2025	2026
Група витрат			
Інвестиційні витрати, грн.			
Основні засоби:			
- виробниче обладнання	611 800	-	-
- загальновиробниче обладнання	33 140	-	-
- меблі та обладнання адміністаривного відділу	41500	-	-
- меблі та обладнання відділу збуту	47 280	-	-
Витрати на ремонт і переобладнання приміщення	400 000		
Разом	1 133 720	-	-
Поточні витрати забезпечення діяльності, грн.			
Сировина і матеріали	3 519 657	3 755 474	3 980 802
Паливо і енергія на технологічні цілі	243 429	259 739	275 323
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	125 083	133 464	141 471
Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	608 400	649 163	688 113
Відрахування на соціальні заходи	133 848	142 816	151 385
Загальновиробничі витрати	475 707	507 580	538 034
Адміністративні витрати (А)	1 101 472	1 175 270	1 245 787
Витрати на збут (З)	540 273	576 471	611 060
Разом	6 747 869	7 199 976	7 631 975

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

За прогнозами руху інфляції Національного банку України станом на 02.02.2023 року у 2025 році прогнозовані значення інфляції будуть дорівнювати 6,7%, а у 2026 році показник спаде до 6%. Тому при розрахунку витрат на утримання підприємства у 2025-2026 роках було враховано саме ці значення інфляції.

Щодо інвестиційних витрат у 2024 році, то вони складатимуть 1 133 720 грн. Надалі капітальних інвестицій на закупівлю обладнання та ремонт приміщення наближчі 2 роки не планується.

Розрахуємо як зміниться собівартість керамічної плитки, якщо об'єм виробництва буде незмінним і залишиться 720 тон на рік.

Таблиця 3.23 - Показники собівартості виробництва продукції у 2024-2026 роках

	Витрати на од. готової продукції, грн/м2	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.	Витрати на од. готової продукції, грн/м2	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.	Витрати на од. готової продукції, грн/м2	Витрати на річний обсяг виробництва, грн.
Роки	2024		2025		2026	
Собівартість виробництва	85,10	5 106 124,04	90,80	5 448 234,35	96,25	5 775 128,41
Повна собівартість виробництва	112,46	6 747 868,80	120,00	7 199 976,01	127,20	7 631 974,57

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Повна собівартість виробництва керамічної плитки у 2025 році зростає порівняно з попереднім роком на 6,3%, а у 2026 на 5,7% порівняно з 2025 роком.

Якщо дотримуватися рівня рентабельності у 30%, то ціна керамічної плитки без ПДВ складе:

- у 2025 році 156 грн.
- у 2026 році 165,35 грн.

Відповідно ціна реалізації складатиме:

- у 2025 році 187,20 грн.
- у 2026 році 198,43 грн.

Знаючи ціну підприємства та ціну реалізації керамічної плитки розрахуємо прогнозований дохід від реалізації продукції.

Таблиця 3.24 - Показники прогнозованого доходу від реалізації продукції у 2024-2026 роках

Роки	2024	2025	2026
Дохід від реалізації, грн.	10 526 400	11 231 963	11 905 880

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Для розрахунку ефективності від відкриття дочірнього підприємства ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» використаємо описані у першому розділі:

- NPV - чисту приведену вартість;

- PI -індекс дохідності;
- PP - період окупності;
- ROI - коефіцієнт рентабельності.

Таблиця 3.25 - Вихідні дані для розрахунку економічної ефективності відкриття дочірнього підприємства

Рік	2024	2025	2026
Доходи від реалізації, грн.	10 526 400	11 231 963	11 905 880
Витрати діяльності, грн.	6 747 869	7 199 976	7 631 975
Грошові потоки, грн.	3 778 531	4 031 987	4 273 906
Інвестиційні витрати, грн.	1 133 720	-	-

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Спершу, спираючись на вихідні дані, розрахуємо суму дисконтованих грошових потоків за формулою:

$$DCF = \frac{CF_1}{(1+r)^1} + \frac{CF_2}{(1+r)^2} + \frac{CF_n}{(1+r)^n}, \quad (3.1)$$

де CF - грошовий потік за певний рік,

r - ставка дисконтування.

Маємо:

$$DCF = \frac{10\,526\,400}{(1+0,1310)^1} + \frac{11\,231\,963}{(1+0,1310)^2} + \frac{11\,905\,880}{(1+0,1310)^3} = 26\,317\,400 \text{ грн.}$$

Далі знайдемо значення дисконтованих інвестиційних витрат за формулою, схожою на суму дисконтованих грошових потоків, тільки у чисельнику будуть стояти інвестиційні витрати за певний рік. Маємо:

$$DIC = \frac{1\,133\,720}{(1+0,1310)^1} = 1\,002\,400 \text{ грн.}$$

Наступним кроком ми зможемо знайти значення показника чистого приведенного доходу шляхом віднімання значення дисконтованих інвестиційних витрат від дисконтованих грошових потоків. Маємо:

$$NPV = 26\,317\,400 - 1\,002\,400 = 25\,315\,000 \text{ грн.}$$

Далі варто знайти індекс рентабельності шляхом ділення чистого приведенного доходу на значення дисконтованих інвестиційних витрат. Маємо:

$$PI = \frac{25\,315\,000}{1\,002\,400} = 25,25$$

Наступним кроком прорахуємо термін окупності інвестицій за 2024 рік шляхом ділення всіх початкових інвестицій на річний дохід від реалізації. Маємо:

$$PP = \frac{7\,881\,589}{10\,526\,400} = 0,75$$

Термін окупності проекту 0,75 року.

Останнім кроком розрахуємо коефіцієнт рентабельності інвестицій шляхом ділення чистого прибутку на всі початкові інвестиції. Але спочатку потрібно дізнатися плановий чистий прибуток даного підприємства за 2024 рік. Тож при розрахованому чистому прибутку у розмірі 3 778 800 маємо:

$$ROI = \frac{3\,778\,800}{7\,881\,589} = 0,48$$

Отже, прорахувавши всі потрібні показники можемо зробити наступні висновки:

1. Значення показника чистого приведенного доходу інвестиційного проекту з відкриття дочірнього підприємства дорівнює 25 315 000 грн. Саме таку суму отримає підприємство після того, як окупляться інвестиційні витрати.
2. Наступним кроком знайдено індекс рентабельності інвестицій, його значення 25,2, що є значно більшим за 1. Це означає, що започатковане підприємство є прибутковим.
3. Термін окупності проекту є дуже маленьким і дорівнює 0,75 року. Це означає, що підприємство окупиться за 9 місяців та почне приносити прибуток, при умові запланованого продажу керамічної плитки у об'ємі 5 000 м² на місяць.
4. Розрахований коефіцієнт рентабельності інвестицій дорівнює 0,48, що є високим значенням.

Отже, прорахувавши всі показники ми можемо бачити, що інвестиційний проект є доцільним для започаткування та прибутковим.

Останнім кроком варто прорахувати зміну показників звіту про фінансові результати для наочної наглядності доцільності даних пропозицій.

Таблиця 3.26 - Зміна показників звіту про фінансові результати після врахування рекомендацій

Стаття	Значення у 2021 році, тис. грн	Зміна показника після реалізації першої пропозиції, тис. грн	Зміна показника після реалізації другої пропозиції, тис. грн	Значення показника після реалізації двох пропозицій, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	163 858	10 526		174 384
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(84 246)	(6 748)		(90 994)
Валовий: прибуток	79 612	17 274		83 390
Адміністративні витрати	(8 815)	(1 101)	(342)	(10 258)
Витрати на збут	(44 228)	(540)		(44 768)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	26 569	18 915		28 364
Інші доходи	2 901			2 901
Фінансові витрати	(2 511)			(2 511)
Інші витрати	(7 543)			(7 543)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	19492	18 915		28 364
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(3706)	(3 405)		(7 111)
Чистий фінансовий результат: прибуток	15786	15 510		21 253

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків

Отже, з таблиці можемо бачити, що всі аналізовані показники зросли, в тому числі і чистий прибуток підприємства, на 5 467 000 грн. З чого можемо зробити висновок, що запропоновані пропозиції є доцільними.

Виновки до розділу 3

Після ретельного аналізу фінансово-економічних показників ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було сформовано декілька напрямків підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів. Запропоновані напрямки включають розробку нового інвестиційного проекту - заснування дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки, заходи щодо регулювання та мінімізації ризиків діяльності підприємства та продовження інвестування в розробку вже існуючого проекту - розробку Обознівського родовища.

Відкриття дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки в Україні є вигідним кроком з метою задоволення попиту на внутрішньому ринку та забезпечення сталого зростання бізнесу. Проведене калькулювання собівартості та витрат показує, що введення такого підприємства може бути ефективним. Витрати на оренду приміщення, сировину, електроенергію, технічну воду, амортизацію та заробітну плату враховані і зумовлюють загальновиробничі витрати у розмірі 475 707,24 грн на рік.

Підприємство буде мати автоматизовану лінію з виробництва, що забезпечить ефективність та продуктивність виробництва. Потребуватиметься невеликий штат працівників, складаючи всього 2 особи виробничого персоналу та майстра-технолога.

Річний обсяг виробництва плитки становитиме 60 000 м² або 720 тон зі собівартістю 112,46 грн. за м². Ціна реалізації продукції буде становити 175,44 грн. за м². Загальні річні витрати на виробництво складають 6 747 868,80 грн., інвестиційні витрати на обладнання та ремонт у розмірі 1 133 720 грн. Фінансування створення дочірнього підприємства здійснюватиметься з власних коштів материнського підприємства, не потребуючи залучення додаткових ресурсів.

Крім того, для поліпшення фінансової діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було найнято ще одного працівника в економічний відділ, що

приведе до збільшення річних витрат на оплату праці на 280 800 грн. та соціальних внесків на 61 776 грн.

Після проведення розрахунків ефективності для відкриття дочірнього підприємства ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» можна зробити наступні висновки:

1. Значення показника чистого приведенного доходу (NPV) проекту становить 25 315 000 грн., що свідчить про те, що після окуплення інвестиційних витрат підприємство отримає таку суму прибутку.
2. Індекс доходності (PI) має значення 25,25, що вказує на те, що проект є прибутковим. Значення PI більше за 1, що є позитивним сигналом для інвесторів.
3. Період окупності проекту (PP) дорівнює 0,75 року, що означає, що підприємство окупиться за 9 місяців і почне приносити прибуток.
4. Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI) складає 0,48, що є високим значенням і свідчить про високу доходність проекту.

Отже, з урахуванням усіх розрахунків та після проведення аналізу зміни показників звіту про фінансові результати можна стверджувати, що інвестиційний проект з відкриття дочірнього підприємства є доцільним та прибутковим. Про це нам говорить збільшення чистого прибутку підприємства на 5 467 000 грн.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Отже, виконавши роботу з обґрунтування напрямів ефективного використання інвестиційних ресурсів ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» ми дійшли до наступних висновків:

Виконуючи перший розділ ми дослідили, що інвестиційні ресурси є важливим елементом економічної діяльності підприємства. Вони дозволяють підприємству розвиватися, підвищувати ефективність його функціонування та конкурентоспроможність. Правильне використання інвестиційних ресурсів може сприяти збільшенню прибутковості підприємства та його конкурентного становлення на ринку.

Процес формування інвестиційних ресурсів вимагає аналізу та врахування різних факторів. Раціональне планування та розподіл інвестиційних ресурсів на основі стратегічних цілей та потреб ринку є важливими завданнями підприємства.

Оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів є необхідним етапом управління фінансовою діяльністю підприємства. Різні методи та показники використовуються для оцінки ефективності. Важливо обирати методи та показники, що відповідають конкретним цілям та завданням оцінки.

Застосування методів та показників допомагає управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо використання інвестиційних ресурсів. Вони зменшують ризики та сприяють підвищенню ефективності вкладення коштів у розвиток підприємства.

Отже, використання інвестиційних ресурсів з відповідальністю та розумінням може стати важливим фактором успіху підприємства. Це допомагає підвищити його ефективність, прибутковість та конкурентоспроможність на ринку.

Під час виконання другого розділу ми виявили, що підприємство ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» є розвиваючим та прибутковим, з позитивною тенденцією в ефективності використання основних засобів та майнового стану.

Однак, аналіз показників ділової активності вказує на неефективне використання ресурсів, що може мати негативний вплив у майбутньому.

Фінансовий стан підприємства є стійким, але варто звернути увагу на перевищення деяких нормативних значень та тенденцію до зменшення коефіцієнту платоспроможності. Однак, загалом, підприємство здатне забезпечувати свою діяльність у довгостроковій перспективі.

Показники рентабельності свідчать про здатність підприємства генерувати прибуток та ефективно управляти активами. Втім, оцінка ефективності використання інвестиційних ресурсів показала потребу в покращенні інвестиційної діяльності. Зменшення фондівіддачі та коефіцієнта оборотності запасів можуть свідчити про недостатню увагу до ефективного використання ресурсів та збільшують ризики для підприємства у майбутньому.

Кореляційно-регресивний аналіз показав сильний зв'язок факторних ознак з чистим рухом коштів від інвестиційної діяльності, але збільшення власного капіталу, витрат оборотних активів та основних засобів призводить до зменшення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності.

Проаналізувавши фінансово-економічний стан підприємства у другому розділі, з базою показників ми перейшли до роботи з третім розділом. Під час його виконання ми здійснили аналіз фінансово-економічних показників ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», де було виявлено потенціал для покращення ефективності використання інвестиційних ресурсів. Запропоновані напрямки включають створення дочірнього підприємства з виробництва керамічної плитки, управління та мінімізацію ризиків, а також продовження інвестування в розробку Обознівського родовища.

Створення дочірнього підприємства з виготовлення керамічної плитки в Україні є вигідним кроком для задоволення внутрішнього попиту та забезпечення сталого зростання бізнесу. Калькуляція собівартості та витрат показує, що таке підприємство може бути ефективним. Інвестиційні витрати будуть фінансуватись з власних коштів материнського підприємства.

Дочірнє підприємство буде мати автоматизовану виробничу лінію, що забезпечить ефективність та продуктивність. Річний обсяг виробництва плитки становитиме 60 000 м² зі собівартістю 98,42 грн. за м². Ціна реалізації продукції буде становити 153,54 грн. за м². Загальні річні витрати на виробництво складають 5 905 468,80 грн., не включаючи інвестиційні витрати на обладнання та ремонт приміщення.

Для поліпшення фінансової діяльності ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» було найнято додаткового працівника в економічний відділ. Це призведе до збільшення річних витрат на оплату праці та соціальних внесків. Але, і водночас, зменшить ризикованість фінансової діяльності підприємства.

Розрахунки ефективності підтверджують доцільність інвестиційного проекту зі створення дочірнього підприємства. Значення показників, таких як чистий приведений дохід (NPV), індекс доходності (PI), період окупності проекту (PP) та коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI), свідчать про високу доходність та швидку окупність проекту.

Отже, інвестиційний проект зі створення дочірнього підприємства є доцільним та прибутковим для ПАТ «Кіровоградське рудоуправління».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Навчальний посібник «Інвестиційний менеджмент» URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/161612348.pdf> (дата звернення: 15.01.2023).
2. Поняття інвестиційних ресурсів, їх види класифікація URL: <https://dl.kpt.sumdu.edu.ua/mod/book/view.php?id=1540> (дата звернення: 18.01.2023).
3. Поняття інвестиційних ресурсів підприємства та порядок їх формування URL: <https://buklib.net/books/35299/> (дата звернення: 13.02.2023).
4. Формування інвестиційних ресурсів підприємства URL: <https://buklib.net/books/35300/> (дата звернення: 13.02.2023).
5. Про інвестиційну діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1991. №47. Ст.646
6. Цигиль І. Я. Джерела формування інвестиційних ресурсів сучасного підприємства. Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науковопрактичної конференції, Львів, 12 листопада 2011 року. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 660–661.
7. Інвестиційні ресурси підприємства URL: <https://sites.google.com/site/kostia03061992/investicijni-resursi-pidpriemstva> (дата звернення: 15.02.2023).
8. Облік і фінанси АПК: освітній портал URL: <https://magazine.faaf.org.ua/osoblivosti-ocinyuvannya-efektivnosti-investiciynoi-diyalnosti-na-mikrorivni.html> (дата звернення: 11.03.2023).
9. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів URL: <https://buklib.net/books/37224/> (дата звернення: 11.03.2023).
10. Економічна сутність інвестицій та інвестиційної діяльності підприємств URL: <https://buklib.net/books/35261/> (дата звернення: 13.03.2023).
11. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. К.: Ельга Ніка центр. 2001. – 448с.
12. Чинники забезпечення інвестиційного розвитку підприємства URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=734-::~:~:text=Інвестиціїнеобхіднідлязабезпеченняефективного,технічногорівняпраціівиробництва%3В> (дата звернення: 02.04.2023).

13. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України/ URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=0f6d214c-c1dc-4c7e-8ca8-2c95d308b062&title=ProzvituvannyaProInvesticiiniResursiPidpriyemstva> (дата звернення: 02.04.2023).
14. Кравченко М. В., Кравченко О. А. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2011. 360 с.
15. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана URL: <https://kneu.edu.ua/uk/structure/faculty/institute/ika/study/disciplines/investment-management-2/> (дата звернення: 02.04.2023).
16. Методи оцінки ефективності інвестиційного проекту URL: <https://studfile.net/preview/5370649/page:5/> (дата звернення: 02.04.2023).
17. Метод дисконтованих грошових потоків URL: https://stud.com.ua/51988/ekonomika/metod_diskontovanih_groshovih_potokiv (дата звернення: 05.04.2023).
18. David J. N. Wall, Rupert J. Baumgartner, and Patricia G. Carrington. «SWOT analysis: when does it work?» Strategic Change, 2001. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/jsc.568> (дата звернення: 19.04.2023).
19. Методи портфельного аналізу URL: https://www.wikiwand.com/uk/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8_%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%84%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83
20. Індекс рентабельності інвестицій URL: https://stud.com.ua/91666/investuvannya/indeks_rentabelnosti_investitsiy (дата звернення: 19.04.2023).
21. Інвестиційні ресурси підприємств та основи їхнього функціонування URL: <https://buklib.net/books/34060/> (дата звернення: 26.04.2023).
22. ПАТ «Кіровоградське рудоуправління» URL: <https://clarity-project.info/smida/00191891?year=2020> (дата звернення: 26.04.2023).

23. Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції URL: https://smida.gov.ua/db/feed/showform/obs_prod/84822 (дата звернення: 26.04.2023).
24. Інформація про основні засоби емітента (за залишковою вартістю) URL: https://smida.gov.ua/db/feed/showform/osn_zasb/84822 (дата звернення: 27.04.2023).
25. Виробничий менеджмент URL: <https://sites.google.com/site/savostins2014/system/app/pages/search?scope=searcsite&q=%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C> (дата звернення: 27.04.2023).
26. Фондоозброєність URL: <https://www.wiki-data.uk-ua.nina.az/%D0%A4%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%BE%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.html> (дата звернення: 27.04.2023).
27. Показники стану, забезпеченості та ефективності використання основних засобів URL: https://pidru4niki.com/86673/finansi/pokazniki_stanu_zabezpech_enosti_efektivnosti_vikoristannya_osnovnih_zasobiv (дата звернення: 27.04.2023).
28. Показники ділової активності підприємства URL: <https://fin-admin.com/ua/fnansovij-analz/42-pokazniki-dlovo-aktivnost-pdprimstva.html> (дата звернення: 27.04.2023).
29. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства URL: https://pidru4niki.com/13820322/ekonomika/analiz_likvidnosti_platospromozhnosti_pidpriyemstva (дата звернення: 27.04.2023).
30. Коефіцієнт фінансової залежності URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/347-pokaznik-finansovoji-zalezhnosti> (дата звернення: 27.04.2023).
31. Аналіз показників фінансового потенціалу машинобудівних підприємств на прикладі ВАТ «Темп» URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2014_1_270_278.pdf (дата звернення: 04.05.2023).

32. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/207.pdf> (дата звернення: 04.05.2023).
33. Аналіз фінансової стійкості підприємств URL: https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/261655/mod_resource/content/0/tema_8/Тема_8.pdf (дата звернення: 04.05.2023).
34. ДП «Мінерал» URL: <https://www.ukraine.com.ua/uk/egrpou/30447988/> (дата звернення: 13.05.2023).
35. Кіровоградське рудоуправління, видобуток вторинних каолінів в Україні URL: https://kaolincentre.com.ua/karer_ (дата звернення: 13.05.2023).
36. Стан та перспективи розвитку ринку керамічної плитки в Україні URL: <file:///Users/v.syvashova/Downloads/1697-Article%20Text-1451-1-10-20220918.pdf> (дата звернення: 19.05.2023).
37. Дипломне проектування: написання, оформлення та захист атестаційних робіт для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка, ОПП Економіка бізнес-підприємства / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: А. В. Гречко, В. М. Марченко, Н. Л. Кузьмінська, О. В. Кривда. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 66 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/45996>
38. Формування інвестиційних ресурсів підприємства URL: <https://buklib.net/books/35300/> (дата звернення: 27.05.2023).
39. Кафка С.М. Особливості обліку витрат на нафтовидобувних підприємствах / С.М. Кафка // Вісник ЖДТУ. Сер.: Економічні науки. – 2004. – № 4(30). – С. 86-93.
40. Брадул О.М. Удосконалення обліку затрат і калькулювання собівартості в гірничодобувній промисловості в умовах ЕОМ / О.М. Брадул // Економіка: проблеми теорії та практики: [зб. наук. праць]. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. – Вип. 127. – С. 16-24.
41. Сопко В.В. Бухгалтерський облік : [навч. посібн.] / В.В. Сопко. – [3-тє вид., перероб. і доп.] – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.

42. Дейнеко Л.В, Шелудько Е.І. Перспективи посткризового розвитку вітчизняного ринку будівельних матеріалів Економічний вісник університету ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди» - 2012 С.96-100

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи	18520	34088
Основні засоби:	18020	34088
первісна вартість	18020	34088
Інші необоротні активи	500	
II. Оборотні активи	26034	31553
Запаси	2935	2743
Виробничі запаси	410	680
Готова продукція	2525	2063
Векселі одержані		500
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	9664	12928
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
з бюджетом	100	
Інша поточна дебіторська заборгованість	5006	8785
Поточні фінансові інвестиції		
Гроші та їх еквіваленти	8329	6597
Готівка	2	
Рахунки в банках	8327	6597
Баланс	44554	65641
Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал	38739	43910
Зареєстрований (пайовий) капітал	41	41
Резервний капітал	132	132

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	38566	43737
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		12766
Довгострокові кредити банків		12766
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	5815	8965
Короткострокові кредити банків	4160	6624
Поточна кредиторська заборгованість:		
за товари, роботи, послуги	666	1351
за розрахунками з бюджетом	447	318
за у тому числі з податку на прибуток	177	170
Інші поточні зобов'язання	542	672
Баланс	44554	65641

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

I. Фінансові результати

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	149344	157891
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	84374	-86727
Чисті понесені збитки за страховими виплатами		
Валовий: прибуток	64970	71164
Валовий: збиток	()	()
Адміністративні витрати	-6987	-6834
Витрати на збут	-46199	-52354
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	11784	11976
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	()	()
Інші фінансові доходи	741	60
Інші доходи	249	71
Фінансові витрати	-2848	-914
Інші витрати	-540	-824
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	9386	10369

Фінансовий результат до оподаткування: збиток	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1727	-1870
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		
Чистий фінансовий результат: прибуток	7659	8499
Чистий фінансовий результат: збиток	( )	( )

II. Сукупний дохід

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	7659	8499

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	29985	43938
Витрати на оплату праці	20976	19463
Відрахування на соціальні заходи	4504	4237
Амортизація	10628	6504
Інші операційні витрати	71243	68170
Разом	-137336	142312

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	817340	817340
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	817340	817340
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	9.37064	10.39837
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0,0093706	10.39837
Дивіденди на одну просту акцію		

Додаток Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи	34088	27161
Основні засоби:	34088	27161
первісна вартість	34088	27161
II. Оборотні активи	31553	34780
Запаси	2743	2519
Виробничі запаси	680	437
Готова продукція	2063	2082
Векселі одержані	500	500
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	12928	12668
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
з бюджетом		719
Інша поточна дебіторська заборгованість	8785	7290
Гроші та їх еквіваленти	6597	11084
Рахунки в банках	6597	11084
Баланс	65641	61941
Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал	43910	44378
Зареєстрований (пайовий) капітал	41	41
Резервний капітал	132	132
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	43737	44205
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	12766	10032
Довгострокові кредити банків	12766	10032

Продовження додатку Б

III. Поточні зобов'язання і забезпечення	8965	7531
Поточна кредиторська заборгованість:		
за довгостроковими зобов'язаннями	6624	4538
за товари, роботи, послуги	1351	2390
за розрахунками з бюджетом	318	367
за у тому числі з податку на прибуток	170	337
Інші поточні зобов'язання	672	236
Баланс	65641	61941

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

I. Фінансові результати

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	131082	149344
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	73222	-84374
Чисті понесені збитки за страховими виплатами		
Валовий: прибуток	57860	64970
Валовий: збиток	()	()
Адміністративні витрати	-6355	-6987
Витрати на збут	-39379	-46199
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	12126	11784
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	()	()
Інші фінансові доходи	12	741
Інші доходи	2963	249
Фінансові витрати	-3995	-2848

Продовження таблиці звіту про фінансові результати

Інші витрати	-5482	-540
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	5624	9386
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1109	-1727
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		
Чистий фінансовий результат: прибуток	4515	7659
Чистий фінансовий результат: збиток	( )	( )

II. Сукупний дохід

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	4515	7659

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	21628	29985
Витрати на оплату праці	18022	20976
Відрахування на соціальні заходи	3854	4504
Амортизація	10578	10628
Інші операційні витрати	62304	71243
Разом	-116386	137336

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	817340	817340
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	817340	817340

Продовження таблиці показників прибутковості акцій

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	5.52402	9.37064
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0,00552402	9.37064
Дивіденди на одну просту акцію		

Додаток В

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	27161	49317
Основні засоби:	27161	49317
первісна вартість	27161	49317
II. Оборотні активи	34780	57970
Запаси	2519	8230
Виробничі запаси	437	895
Готова продукція	2082	7335
Векселі одержані	500	500
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	12668	19171
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
з бюджетом	719	3918
Інша поточна дебіторська заборгованість	7290	7499
Гроші та їх еквіваленти	11084	18652
Рахунки в банках	11084	18652
Баланс	61941	107287
Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал	44378	56878

Продовження додатку В

Зареєстрований (пайовий) капітал	41	41
Резервний капітал	132	132
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	44205	56705
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	10032	18621
Довгострокові кредити банків	10032	18621
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	7531	31788
Поточна кредиторська заборгованість:		
за довгостроковими зобов'язаннями	4538	9027
за товари, роботи, послуги	2390	21279
за розрахунками з бюджетом	367	516
за у тому числі з податку на прибуток	337	257
Інші поточні зобов'язання	236	966
Баланс	61941	107287

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

I. Фінансові результати

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	163858	131082
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	84246	-73222
Чисті понесені збитки за страховими виплатами		
Валовий: прибуток	79612	57860
Валовий: збиток	( )	( )

Продовження таблиці звіту про фінансові результати

Адміністративні витрати	-8815	-6355
Витрати на збут	-44228	-39379
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	26569	12126
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	( )	( )
Інші фінансові доходи	76	12
Інші доходи	2901	2963
Фінансові витрати	-2511	-3995
Інші витрати	-7543	-5482
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	19492	5624
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-3706	-1109
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		
Чистий фінансовий результат: прибуток	15786	4515
Чистий фінансовий результат: збиток	( )	( )

II. Сукупний дохід

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	15786	4515

III. Елементи операційних витрат

Матеріальні затрати	32208	21628
Витрати на оплату праці	22189	18022
Відрахування на соціальні заходи	4800	3854

Продовження таблиці елементів операційних витрат

Амортизація	11539	10578
Інші операційні витрати	72860	62304
Разом	-143596	116386

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Середньорічна кількість простих акцій	817340	817340
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	817340	817340
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	19.31387	5.52402
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	0,01931387	5.5240169
Дивіденди на одну просту акцію		

